

«ՀԱՅԱԷՐՈՆԱՎԻԳԱՑԻԱ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ
2019թ. դեկտեմբերի 31

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	4
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Հայաէրոնավիգացիա» փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետերերին և խորհրդին

Կարծիք

Մեր կողմից իրականացվել է «Հայաէրոնավիգացիա» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) կից ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունները, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և այլ ծանոթագրություններ:

Մեր կարծիքով կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Հայաէրոնավիգացիա» ՓԲԸ ֆինանսական վիճակը և նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքն ու դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրեցինք աուդիտի միջազգային ստանդարտների (ԱՄՍ) համաձայն: Այդ ստանդարտներով սահմանված մեր պարտականությունները ներկայացված են «Աուդիտորի պարտականությունները ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի վերաբերյալ» հատվածում: Հաշվապահների Վարքագծի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՎՍՍԽ) կողմից հաստատված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի» (ՊՀՎ կարգ) համաձայն մենք պահպանել ենք մեր անկախությունը Ընկերության նկատմամբ և պահպանել ենք էթիկայի այլ սկզբունքների նկատմամբ մեր պարտականությունները՝ համաձայն այդ ստանդարտների և ՀՎՍՍԽ Վարքագրի:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է սույն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (ՖՀՄՍ) համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է ամհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելու ընթացքում ղեկավարությունը պարտավոր է գնահատել Ընկերության գործունեության անընդհատությունը, բացահայտելու գործունեության անընդհատության վերաբերյալ խնդիրները և առաջնորդվել հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքով, եթե ղեկավարությունը չի պատրաստվում լուծարել ընկերությունը կամ դադարեցնել գործունեությունը կամ չունի այլընտրանք քան գործունեության դադարեցումն է:

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ամբողջությամբ վերցրած, բոլոր էական առումներով գերծ են սխալներից՝ պայմանավորված խարդախություններով կամ բացթողումներով, և պատրաստել աուդիտորական եզրակացություն, որը ներառում է մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումը ամենաբարձր մակարդակի հավաստիացում է. բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ համաձայն աուդիտը մշտապես կհայտնաբերի էական սխալները և բացթողումները երբ դրանք առկա են: Սխալները կարող են առաջանալ խարդախության կամ բացթողումների հետևանքով և համարվում են էական, եթե առանձին կամ միասին վերցրած կարող են ազդել օգտագործողների տնտեսական որոշումների վրա, որոնք կայացվում են հիմք ընդունելով ֆինանսական հաշվետվությունները:

Աուդիտի ընթացքում, որն իրականացվել է ԱՄՄ համաձայն, մենք առաջնորդվել ենք մասնագիտական դատողությամբ և պրոֆեսիոնալ կասկածամտությամբ: Մենք մաս.

- Հայտնաբերել և գնահատել ենք էական սխալների ռիսկերը ֆինանսական հաշվետվություններում պայմանավորված խարդախություններով և բացթողումներով, մախազծել և իրականացրել ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այս ռիսկերին պատասխանելու նպատակով և ձեռք ենք բերել քավարար և համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքը արտահայտելու համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած սխալի չհայտնաբերման ռիսկը ավելի բարձր է քան բացթողման հետևանքով առաջացածինը, քանի որ խարդախությունը կարող է ընդգրկել գաղտնի պայմանավորվածություններ, խարդախություն, նպատակային բացթողում, յուրացում կամ ներքին վերահսկողական մոնիթինգի շրջանցում:
- Պատկերացում ենք կազմել ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ, որպեսզի մախազծենք աուդիտորական ընթացակարգերը տվյալ հանգամանքներին համապատասխան, բայց ոչ կարծիք արտահայտել Ընկերության ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ:
- Գնահատել ենք Ընկերության ղեկավարության կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանությունը և հաշվապահական ողջամիտ գնահատումները և կից բացահայտումները:
- Որոշել ենք ղեկավարության կողմից օգտագործված հաշվապահական հաշվառման գործունեության անընդհատության սկզբունքի օգտագործման համապատասխանությունը ելնելով հավաքագրված աուդիտորական ապացույցներից, եղել են արդյոք էական անորոշություններ, որոնք կարող են առաջացնել կասկածներ, այն մասին, որ Ընկերությունը կարող է ունենալ խնդիրներ գործունեության անընդհատության հետ կապված: Եթե կան մնացած անորոշություններ, ապա մենք պարտավոր ենք մեր եզրակացությունում օգտագործողների ուշադրությունը հրավիրել այդ բացահայտումներին, իսկ եթե այդ

բացահայտումները բավարար չեն ապա պարտավոր ենք ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են ատղիտորական ապացույցների վրա, որոնք ձեռք են բերվել մինչև մեր կողմից ատղիտորական եզրակացություն տալու ամսաթիվը: Սակայն հետագա դեպքերը և հանգամանքները կարող են հանգեցնել Ընկերությանը դադարեցնել գործունեության անընդհատությունը:

- Գնահատել ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր բնութագիրը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, և թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են դրանց հիմքում ընկած գործարքներն ու իրադարձությունները այպես, որպեսզի համարվի ճշմարիտ ներկայացում:

Մենք ծանուցել ենք ղեկավարությանը ատղիտի շրջանակների, ժամանակացույցի և կարևոր բացահայտումների մասին՝ ներառյալ ներքին վերահսկողության համակարգում առկա թերությունների մասին, որոնք մենք հայտնաբերել ենք ատղիտի ընթացքում:

Մենք նաև ծանուցել ենք ղեկավարությանը, որ առաջնորդվել ենք էթիկայի դրույթներով, կապված անկախության հետ և բացահայտել ենք նրանց բոլոր փոխհարաբերությունները, որոնք կարելի է ողջամտորեն մտածել, որ կկրեն մեր հարաբերությունները և համապատասխան երաշխիքները, որտեղ որ կիրառելի է:

Այն բոլոր դիտարկումներից, որոնք քննարկվել են ղեկավարության հետ, ընտրվել են նրանք, որոնք առավել կարևոր են ընթացիկ ժամականաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների ատղիտի ընթացքում և համարվում են, որպես հիմնական ատղիտորական հիմնահարցեր (ՀԱՀ): Մենք ներկայացրել ենք այդ խնդիրները ատղիտորական եզրակացությունում, եթե ՀՀ օրենսդրությամբ և սահմանված կարգերով չի արգելում հրապարակայնորեն բացահայտումը կամ, հազվադեպ դեպքերում, մենք որոշում ենք, որ մնան բացահայտման դեպքում հասարակությանը հասցված վնասները ավելին կլինեն, քան մնան բացահայտման օգուտները:

Ատղիտորական առաջադրանքի, որի արդյունքը այս ատղիտորական եզրակացությունն է, ղեկավարը Ալբերտ Ասատրյանն է:

16 ապրիլի 2020թ.

Սերգեյ Ասատրյան

Տնօրեն

Ալբերտ Ասատրյան

Առաջադրանքի ղեկավար

ԱՍԱՏՐՅԱՆ ՍՊԸ (Կրեստոն Արմենիա)

ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն (ըստ բնույթի)

Հազար դրամ		2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (վերահաշ- վարկված)	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (վերահաշ- վարկված)
	Ծնթ.		
Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ	4	6,274,861	6,807,970
Աշխատավարձ և հատուցումներ աշխատակիցներին	5	(3,013,735)	(2,952,507)
Ծառայություններ և նյութեր		(90,479)	(102,521)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	12,13,14	(690,652)	(664,074)
Գործողման ծախսեր		(141,933)	(153,936)
Բուժսպասարկում		(44,995)	(47,453)
Վերապատրաստման ծախսեր		(55,888)	(68,741)
Հեռահաղորդակցության ծախսեր		(26,316)	(30,220)
Անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրսգրման ծախսեր		(6,236)	(51,162)
Անդամավճարների գծով ծախսեր	6	(127,661)	(143,312)
Գրասենյակային ծախսեր		(13,246)	(17,102)
Այլ ծախսեր	7	(237,678)	(142,837)
Այլ եկամուտ	8	60,318	37,397
Գործառնական գործունեությունից շահույթ		1,886,360	2,471,502
Ֆինանսական եկամուտ	9	82,138	77,571
Ֆինանսական ծախսեր	9	(141)	(213)
Այլ ֆինանսական հոդվածներ	10	(154,544)	(226,574)
Շահույթ մինչև հարկերը		1,813,813	2,322,286
Շահութահարկի գծով ծախս	11	(456,617)	(527,462)
Տարվա շահույթ		1,357,196	1,794,824
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ			
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ հարկումից հետո		-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		1,357,196	1,794,824

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են Ընկերության ղեկավարության
կողմից 2020թ. ապրիլի 9-ին:

Արթուր Գասպարյան
Գլխավոր տնօրեն

Կարինե Հակոբյան
Գլխավոր հաշվապահ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է
ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 56-րդ էջերում
ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն ըստ գործառույթի (ըստ գործառույթի)

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (վերահաշ- վարկված)	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (վերահաշ- վարկված)
	ԸՆԹ.	
Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ	6,274,861	6,807,970
Վաճառքի ինքնարժեք	(3,772,860)	(3,672,787)
Համախառն շահույթ	2,502,001	3,135,183
Այլ եկամուտ	60,318	37,397
Վարչական ծախսեր	(356,233)	(361,154)
Այլ գործառնական ծախսեր	(319,726)	(339,924)
Գործառնական գործունեությունից շահույթ	1,886,360	2,471,502
Ֆինանսական եկամուտ	82,138	77,571
Ֆինանսական ծախս	(141)	(213)
Այլ ֆինանսական հոդվածներ	(154,544)	(226,574)
Տարվա շահույթ	1,813,813	2,322,286
Շահութահարկի գծով ծախս	(456,617)	(527,462)
Տարվա շահույթ/(վնաս)	1,357,196	1,794,824
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ</i>		
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ հարկումից հետո	-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	1,357,196	1,794,824

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է
 ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 56-րդ էջերում
 ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ		2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (վերահաշ- վարկված)	2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (վերահաշ- վարկված)
Ակտիվներ				
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>				
Հիմնական միջոցներ	12	4,400,007	4,934,802	5,011,667
Օգտագործման իրավունքի ձեռք ափսիվներ	13	736	1,368	2,000
Ոչ նյութական ակտիվներ	14	176,625	206,715	235,863
Փոխառություններ		-	-	4,472
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	15	8,535	9,851	14,276
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ծեղք բերելու համար		69,130	-	-
		4,655,033	5,152,736	5,268,278
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>				
Պաշարներ	16	78,103	79,734	73,975
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	17	1,080,241	1,109,550	998,351
Փոխառություններ		-	4,472	4,912
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	18	4,714,774	3,937,773	3,588,363
		5,873,118	5,131,529	4,665,601
Ընդամենը ակտիվներ		10,528,151	10,284,265	9,933,879
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ				
<i>Կապիտալ և պահուստներ</i>	19			
Բաժնետիրական կապիտալ		2,660,000	2,660,000	2,660,000
Պահուստային կապիտալ		399,000	399,000	399,000
Կուտակված շահույթ		6,171,264	5,843,848	5,447,308
		9,230,264	8,902,848	8,506,308
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>				
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	15	442,917	487,300	536,024
Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով	20	63	722	1,309
		442,980	488,022	537,333
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	21	438,746	406,719	333,201
Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով	20	800	800	800
Պահուստներ	22	42,677	49,256	71,378
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություն		372,684	436,620	484,859
		854,907	893,395	890,238
Ընդամենը պարտավորություններ		1,297,887	1,381,417	1,427,571
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		10,528,151	10,284,265	9,933,879

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների
բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 56-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ
մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Պահուս- տային կապիտալ	Կուտակված շահույթ/ (վնաս)	Ընդամենը
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (վերահաշվարկված)	2,660,000	399,000	5,447,308	8,506,308
Տարվա շահույթ	-	-	1,794,824	1,794,824
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	1,794,824	1,794,824
Շահաբաժիններ	-	-	(1,398,284)	(1,398,284)
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	(1,398,284)	(1,398,284)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (վերահաշվարկված)	2,660,000	399,000	5,843,848	8,902,848
Տարվա շահույթ	-	-	1,357,196	1,357,196
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	1,357,196	1,357,196
Շահաբաժիններ	-	-	(1,029,780)	(1,029,780)
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	(1,029,780)	(1,029,780)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,660,000	399,000	6,171,264	9,230,264

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների քաղկագրույիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 56-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (Վերահաշ- վարկված)	2018թ. հունվարի 1-ին ավարտված տարի (Վերահաշ- վարկված)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Տարվա շահույթ՝ <i>ճշգրտումներ՝</i>	1,357,196	1,794,824	2,486,180
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	690,652	664,074	676,530
Հիմնական միջոցների օտարումից (օգուտ)/վնաս	9,151	(2,215)	(1,739)
Շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	456,617	527,462	651,683
Ֆինանսական եկամուտ	(82,138)	(77,571)	(41,716)
Ֆինանսական ծախս	141	213	277
Կասկածելի դեբիտորական պարտքերի պահուստի շարժ	6,236	51,162	27,465
Անհուսալի դեբիտորական պարտքի մարում	(1,000)	-	-
Անհուսալի կրեդիտորական պարտքի դուրս գրում	(206)	(6,079)	(1,485)
Փոխարժեքային տարբերությունից (օգուտ)/վնաս	154,544	226,574	(346,260)
Գործառնական շահույթ/(վնաս) մախրան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները	2,591,193	3,178,444	3,450,935
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի փոփոխություն	29,309	(162,361)	(329,337)
Պաշարների փոփոխություն	1,631	(5,222)	(2,983)
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	32,027	73,518	31,073
Պահուստների փոփոխություն	(6,579)	(22,122)	26,559
Գործառնական գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) դրամական միջոցներ	2,647,581	3,062,257	3,176,247
Վճարված տոկոսներ	-	-	-
Վճարված շահութահարկ	(563,620)	(620,000)	(222,056)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	2,083,961	2,442,257	2,954,191

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (վերահաշ- վարկված)	2018թ. հունվարի 1-ին ավարտված տարի (վերահաշ- վարկված)
Ներդրումային գործունեությունից			
դրամական միջոցների հոսքեր			
Տրված կանխավճարներ	(69,130)	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(165,148)	(581,049)	(240,766)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր	10,955	-	-
Ստացված տոկոսային եկամուտ	81,960	76,843	40,492
Տրված փոխառությունների մարումներ	4,650	5,640	5,640
Ներդրումային գործունեությունից ստացված(գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ	(136,713)	(498,566)	(194,634)
Ֆինանսական գործունեությունից			
դրամական միջոցների հոսքեր			
Վարկերից և փոխառություններից մուտքեր	-	-	-
Վարկերի և փոխառությունների մարում	-	-	-
Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով	(800)	(800)	(800)
Վճարված շահաբաժիններ	(1,029,780)	(1,398,284)	(491,907)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված(գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ	(1,030,580)	(1,399,084)	(492,707)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	916.668	544,607	2,266,850
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(139,667)	(195,197)	355,640
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքները տարեկանի դրությամբ	3,937,773	3,588,363	965,873
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքներ տարեկանի դրությամբ	4,714,774	3,937,773	3,588,363

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 56-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«Հայաէրոնավիգացիա» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ Ընկերություն) գրանցվել է ՀՀ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի կողմից և ստացել իրավաբանական անձի պետական գրանցման վկայական 1997թ. Օգոստոսի 7-ին:

Ընկերությունն իրավաբանական անձ համարվող, շահույթ ստանալու նպատակ հետապնդող (առևտրային) կազմակերպություն է, որը ստեղծվել է և իր գործունեության ընթացքում ղեկավարվում է «Քաղաքացիական օրենսգրքին», «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» օրենքին, գործող այլ իրավական ակտերին և կանոնադրությանը համապատասխան:

Ընկերության ստեղծման նպատակը տնտեսական գործունեություն (այդ թվում՝ ՀՀ օդային տարածքի օգտագործման և ՀՀ միջազգային պարտավորությունների ու ՀՀ-ում գործող պահանջներին համաձայն ավիացիայի բնագավառում կիրառվող տեխնիկական սարքավորումների զարգացման ապահովման) իրականացնելու ճանապարհով շահույթի ստացումն է:

Ընկերության գործունեության հիմնական տեսակներն են.

- ՀՀ օդային տարածքում օդային երթևեկության կազմակերպմամբ և ապահովմամբ.
- ՀՀ օդային տարածքում իրականացվող չվերթերի աէրոնավիագացիոն տեղեկատվության ապահովմամբ.
- Թռիչքների ռադիոտեխնիկական ապահովում և կապի սարքավորումների տեխնիկական ներդրում, սպասարկում և այլն.
- Իր պատասխանատվության տակ գտնվող օդային տարածքում թռիչքների կառավարում
- Սահմանված կարգով թռիչքների կազմակերպման ապահովում

Ընկերության աշխատակիցների միջին ցուցակային թվաքանակն 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է՝ 336 (2018թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 342 աշխատակից):

Կորպորատիվ կառուցվածքը

Ընկերության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 2,660,000 հազար (Երկու միլիարդ վեց հարյուր վաթսուն միլիոն) ՀՀ դրամ, որը կազմում է 35 սովորական բաժնետոմս, մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 76,000 հազար ՀՀ դրամ: Ընկերության կանոնադրական կապիտալի բոլոր բաժնետոմսերը տեղաբաշխված են և լրիվ վճարված:

Ընկերության միակ բաժնետերը Հայաստանի Հանրապետությունն է: Վերջինս իրականացնում է բաժնետոմսերի կառավարումը ՀՀ տարածքային և ենթակառուցվածքների նախարարության Քաղաքացիական ավիացիայի կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ ՔԱԿ):

Ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինն Ընկերության բաժնետերերի ընդհանուր ժողովն է, որն ունի Ընկերության կառավարման և գործունեության ցանկացած հարցի վերջնական լուծման իրավունք:

Ընկերության գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը, բացառությամբ այն հարցերի, որոնք կանոնադրությամբ կամ օրենքով վերապահված են Ընկերության բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կամ գլխավոր տնօրենի իրավասությանը, իրականացնում է Ընկերության խորհուրդը: Խորհուրդը կազմված է 7 անդամներից, որոնք վարձատրվում են Ընկերության կողմից:

Ընկերության ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն (գործառնական գործունեությունը) իրականացնում է Ընկերության գլխավոր տնօրենը:

Խորհրդի կազմը ներկայացված է ստորև՝

Արմեն Ավանեսյան
Խորհրդի նախագահ

Արթուր Գասպարյան
Խորհրդի գործադիր անդամ

Արամ Թունյան
Խորհրդի գործադիր անդամ

Սուրեն Կոչեցյան
Խորհրդի անկախ անդամ

Հայսեր Գասպարյան
Խորհրդի անկախ անդամ

Անաստաս Աղազարյան
Խորհրդի անկախ անդամ

Կարեն Վերմիշյան
Խորհրդի անկախ անդամ

2 Պատրաստման հիմքերը

2.1 Համապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից:

2.2 Ճանաչման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների, որոնք ներկայացված են ապագա դրամական հոսքերի ներկա զեղչված արժեքով:

2.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական ֆունկցիոնալ արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Ընկերության հասույթի 95%-ից ավելին Եվրոյով գործարքներից են առաջանում, սակայն Ընկերության ծախսերը և ծախսումների 95%-ը ՀՀ դրամով է առաջանում: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով, քանի որ, ղեկավարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել օգտակար է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Ընկերության ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն:

2.5 Ընկերության կողմից ընդունված նոր և փոփոխված ՖՀՄՍ ստանդարտներ, որոնք ընդունվել են ընթացիկ տարում

Ընկերությունը, սկսած 2019թ. հունվարի 1-ից պատրաստվող տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններում, առաջին անգամ կիրառել է հետևյալ ստանդարտները և փոփոխությունները՝

ՖՀՄՍ, ՀՀՄՍ և ՖՀՄՍԿ		Նշված ամսաթվից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար	
	Նկարագրություն	համար	Կիրառությունը
ՖՀՄՍ 16	Վարձակալություններ	2019թ. հունվարի 1	Հետընթաց

ՖՀՄՍ 16. «Վարձակալություններ»

ՖՀՄՍ 16-ը փոխարինել է ՀՀՄՍ 17. «Վարձակալություններ», ՖՀՄՍԿ 4. «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՍԿ 15. «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ» և ՄՍԿ 27. «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը»: Ստանդարտը սահմանում է վարձակալությունների ճանաչման, չափման, ներկայացման և բացահայտման սկզբունքները, և վարձատուներից պահանջվում է ճանաչել վարձակալության մեծ մասը հաշվեկշռում:

ՖՀՄՍ 16 ներկայացնում է վարձակալության պայմանագրերի և հաշվապահական հաշվառման վարման համապարփակ մոդել երկու կողմերի համար՝ վարձակալի և վարձատուի մոտ: Այն վարձակալի մոտ ներկայացնում է էական փոփոխություններ՝ բացառելով գործառնական և ֆինանսական վարձակալության միջև տարբերությունը, պահանջում է օգտագործման իրավունք ունեցող ակտիվի ճանաչում և բոլոր նոր սկսվող վարձակալությունների գծով վարձակալության պարտավորության՝ «Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով» ճանաչում, բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների: Ի տարբերություն վարձակալի մոտ հաշվապահական հաշվառման վարման, վարձատուի մոտ հաշվապահական հաշվառման պահանջները հիմնականում մնացել են անփոփոխ:

ա) Վարձակալության նոր սահմանման ազդեցությունը

Ընկերությունը գործնական նպատակահարմարությունից ելնելով, չի վերագնահատել արդյոք պայմանագրերը վարձակալություն են կամ պարունակում է արդյոք վարձակալության տարր, ինչը թույլատրվում է ՖՀՄՍ 16-ին անցման ժամանակ (ՖՀՄՍ 16-ի առաջին անգամ կիրառման պահին): Համապատասխանաբար, վարձակալության սահմանումը, համաձայն ՀՀՄՍ 17-ի և ՖՀՄՍ 4-ի, կշարունակի կիրառվել մինչև 2019թ. հունվարի 1-ը կնքված կամ մինչև նշված ամսաթիվը փոփոխված պայմանագրերի վրա:

Վարձակալության սահմանման մեջ հիմնական փոփոխությունը վերաբերվում է վերահսկողության հասկացությանը: ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է, արդյոք պայմանագիրը պարունակում է վարձակալություն, ելնելով այն բանից, արդյոք Ընկերությունը իրավունք ունի վերահսկել տվյալ իդենտիֆիկացվող ակտիվի օգտագործումը, որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում, փսխատուցման դիմաց: Սա հակասում է ՀՀՄՍ 17-ում և ՖՀՄՍԿ 4-ում մատնանշված «ռիսկերի և օգուտների» շեշտադրմանը:

Ընկերությունը ընդունել է վարձակալության սահմանումը և կից ուղեցույցները, որոնք նշված են ՖՀՄՍ 16-ում, բոլոր աայն պայմանագրերի կամ դրանց փոփոխությունների մասով, որոնք կատարվել են կամ կնքվել են 2019թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո: ՖՀՄՍ 16-ի առաջին անգամ ընդունման կամ կիրառման ժամանակ Ընկերությունը իրականացրել է սույն ստանդարտի ներդրման ծրագիր (պրոյեկտ): Ներդրման պրոյեկտը ցույց է տալիս, որ ՖՀՄՍ 16-ով նոր սահմանումը էականորեն չի փոփոխելու պայմանագրերի շրջանակը, որոնք բավարարում են Ընկերության վարձակալության սահմանմանը:

բ) Վարձակալի հաշվապահական հաշվառման վրա ազդեցությունը

Համաձայն նախկին ստանդարտի (ՀՀՄՍ 17). ՖՀՄՍ 16-ը փոխում է Ընկերությունում վարձակալության հաշվապահական հաշվառումը, որոնք նախկինում ՀՀՄՍ 17-ով դասակարգվել են գործառնական վարձակալություն՝ դուրս մնալով՝ չներառվելով, հաշվապահական հաշվեկշռում:

ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման ժամանակ, Ընկերությունը բոլոր վարձակալությունների մասով (բացառությամբ վերոնշյալ դեպքերի) պետք է՝

- Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի ճանաչում որպես ակտիվ և Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով պարտավորության ճանաչում Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում (ՖԴՄՀ), որոնք սկզբնական ճանաչման պահին չափվում են ապագա վարձավճարների ներկա արժեքով: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում և ներկայացվում են առանձին հոդվածով
- Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի գծով մաշվածության ճանաչում և Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսների ճանաչում Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում
- Վարձակալական գծով լրացուցիչ պարտավորության ճանաչում և ներառում Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով կամ Տոկոսային վարկեր և փոխառություններ պարտավորություններում
- «Կանխավճարներ» և «Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր» հոդվածներում ներառված նախկին գործառնական վարձակալության հոդվածները ապաճանաչի
- «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ» այս մասով նվազեցնել, որը պայմանավորված է ակտիվ ճանաչված վարձակալության և պարտավորություն հետևանքով հետաձգված հարկի ազդեցության փոփոխության հետ
- Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում առանձնացված ներկայացնի վարձակալության մայր գումարի վճարումն ու տոկոսները (որոնք ներառված են ֆինանսական գործունեության մեջ): ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն վարձակալները պետք է ներկայացնեն դրամական միջոցների վճարումները՝ Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով, ֆինանսական գործունեության հոդվածում (Գործառնական գործունեությունից ֆինանսական գործունեություն): ՖՀՄՍ 16-ի ընդունումը ոչ մի ազդեցություն չի ունեցել դրամական միջոցների գույտ հոսքերի վրա:

Վարձակալության արտոնությունները (օրինակ՝ առանց վարձավճարի ժամանակահատված) պետք է ճանաչվեն օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի և կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով պարտավորության չափման մի մաս:

ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները արժեզրկման ստուգման են ենթարկվում համաձայն ՀՀՄՍ 36. «Ակտիվների արժեզրկում» ստանդարտի:

Կարճաժամկետ վարձակալությունների դեպքում (երբ վարձակալության ժամկետը մինչև 12 ամսի կամ ավելի կարճ է) և փոքրարժեք վարձակալած ակտիվների դեպքում (ինչպիսիք են օրինակ՝ սեղանները և համակարգիչները, փոքրարժեք գրասենյակային կահույքը և հեռախոսները), Ընկերությունը որոշել է ճանաչել վարձակալության գծով ծախսը գծային մեթոդով, ինչը թույլատրվում է ՖՀՄՍ 16-ով: Այս ծախսը ներկայացված է Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

զ) Վարձակատուի հաշվապահական հաշվառման վրա ազդեցությունը

ՖՀՄՍ 16-ը էականորեն չի փոփոխել հաշվապահական հաշվառումը վարձատուի մոտ: ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն, վարձատուն շարունակում է դասակարգել վարձակալության տված գույքը կամ ֆինանսական վարձակալություն կամ գործառնական

վարձակալություն և այս երկու տեսակի վարձակալությունների համար առանձին է վարում հաշվառումն:

Այնուամենայնիվ ՖՀՄՍ 16-ը փոխել և ընդլայնել է պահանջվող բացահայտումները, մասնավորապես ինչպես է վարձատրում կառավարում ռիսկերը՝ կապված վարձով տրված ակտիվների իր մասով մնացորդի գծով:

Համաձայն ՖՀՄՍ 16-ի, միջանկյալ վարձատրում (ենթավարձակալություն) պետք է այս երկու պայմանագրերը՝ վարձակալված ակտիվներ և վարձով տրված ակտիվներ, առանձին հաշվառի, որպես առանձին պայմանագրեր: Միջանկյալ վարձատրում պետք է դասակարգի ենթավարձակալությունը, որպես ֆինանսական կամ գործառնական՝ հիմնվելով գլխավոր պայմանագրից բխող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի ճանաչման վրա (այլ ոչ թե այնպես, ինչպես նշված էր ՀՀՄՍ 17-ում):

Այս փոփոխությունների համաձայն Ընկերությունը վերադասակարգել է իր որոշ ենթավարձակալական պայմանագրեր, որպես ֆինանսական վարձակալություն: ՖՀՄՍ 9. «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի համաձայն ակնկալվող վնասների գծով պահուստը ճանաչվել է ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերում:

Ստորև ներկայացված է ՖՀՄՍ 16-ի ընդունման ազդեցությունը.

Ազդեցությունը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության վրա.

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Հազար դրամ	Առանց ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի կիրառման	ՖՀՄՍ 16 ճշգրտումներ	Վերահաշ- վարկված
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	4,400,007	-	4,400,007
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	736	736
Ընդհանուր ակտիվների վրա գուտ ազդեցությունը	4,400,007	736	4,400,743
Մեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Կուտակված շահույթ/(վնաս)	6,171,396	(132)	6,171,264
	6,171,396	(132)	6,171,264
Պարտավորություններ			
Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով	-	863	863
Պահուստներ	42,677	-	42,677
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	438,746	-	438,746
Ընդհանուր պարտավորությունների վրա գուտ ազդեցությունը	481,423	863	482,286
	6,652,819	731	6,653,550

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Հազար դրամ	Առանց ՖՀՄՄ 16 ստանդարտի կիրառման	ՖՀՄՄ 16 ճշգրտումներ	Վերահաշ- վարկված
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	4,934,802	-	4,934,802
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	1,368	1,368
Ընդհանուր ակտիվների վրա գուտ ազդեցությունը	4,934,802	1,368	4,936,170
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Կուտակված շահույթ/(վնաս)	5,843,965	(117)	5,843,848
	5,843,965	(117)	5,843,848
Պարտավորություններ			
Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով	-	1,522	1,522
Պահուստներ	49,256	-	49,256
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	438,746	-	438,746
Ընդհանուր պարտավորությունների վրա գուտ ազդեցությունը	488,002	1,522	489,524
	6,331,967	1,405	6,333,372

2018թ. հունվարի 01-ի դրությամբ

Հազար դրամ	Առանց ՖՀՄՄ 16 ստանդարտի կիրառման	ՖՀՄՄ 16 ճշգրտումներ	Վերահաշ- վարկված
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	5,011,667	5,417,107	10,428,774
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	2,000	2,000
Ընդհանուր ակտիվների վրա գուտ ազդեցությունը	5,011,667	5,419,107	10,430,774
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Կուտակված շահույթ/(վնաս)	5,447,413	(105)	5,447,308
	5,447,413	(105)	5,447,308
Պարտավորություններ			
Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով	-	2,109	2,109
Պահուստներ	71,378	-	71,378
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	333,201	-	333,201
Ընդհանուր պարտավորությունների վրա գուտ ազդեցությունը	404,579	2,109	406,688
	5,851,992	2,004	5,853,996

Ազդեցությունը շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության վրա.

2019թ.

Հազար դրամ	Առանց ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի կիրառման	ՖՀՄՍ 16 ճշգրտումներ	Վերահաշ- վարկված
Ինքնարժեք	6,274,861	-	6,274,861
Վաճառքի ինքնարժեք	(3,772,228)	(632)	(3,772,860)
Վարչական ծախսեր	(356,233)	-	(356,233)
Գործառնական շահույթ	2,146,400	(632)	2,145,768
Այլ եկամուտ/(ծախս)	(260,207)	800	(259,407)
Ֆինանսական ծախսեր	-	(141)	(141)
Ֆինանսական եկամուտ	82,138	-	82,138
Այլ ֆինանսական հոդվածներ	(154,544)	-	(154,544)
Շահութահարկի գծով ծախս	(456,485)	(132)	(456,617)
	1,357,302	(105)	1,357,197

2018թ.

Հազար դրամ	Առանց ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի կիրառման	ՖՀՄՍ 16 ճշգրտումներ	Վերահաշ- վարկված
Ինքնարժեք	6,807,970	-	6,807,970
Վաճառքի ինքնարժեք	(3,672,155)	(632)	(3,672,787)
Վարչական ծախսեր	(361,154)	-	(361,154)
Գործառնական շահույթ	2,774,661	(632)	2,774,029
Այլ եկամուտ/(ծախս)	(303,327)	800	(302,527)
Ֆինանսական ծախսեր	-	(213)	(213)
Ֆինանսական եկամուտ	77,571	-	77,571
Այլ ֆինանսական հոդվածներ	(226,574)	-	(226,574)
Շահութահարկի գծով ծախս	(527,345)	(117)	(527,462)
	1,794,986	(162)	1,794,824

Ընկերության ղեկավարությունը չի կանխատեսում, որ այս փոփոխությունների կիրառումն էական ազդեցություն կունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ընթացիկ տարում Ընկերությունը կիրառել է ՀՀՄՍԽ կողմից թողարկված ՖՀՄՍ մի շարք փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք գործում են 2019թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Դրանց ընդունումը որևէ էական ազդեցություն չի ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների կամ բացահայտումների վրա:

		Նշված ամսաթվից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար
ՖՀՄՍ, ՀՀՄՍ և ՖՀՄՍԿ	Նկարագրություն	
Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9. «Կանխավճարի»	ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները հստակեցնում են, որ գնահատելու համար, թե արդյոք կանխավճարի	1 Հունվարի, 2019թ.

ՖՀՄՄ, ՀՀՄՄ և ՖՀՄՄԿ	Նկարագրություն	Նշված ամսաթվից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար
հատկանիշներ՝ բացասական փոխհատուցմամբ» ստանդարտում	հատկանիշը բավարարում է «բացառապես մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ» (SPPI) չափանիշին, օպցիոնն օգտագործող կողմը կարող է վճարել կամ կանխավճարի համար ստանալ ողջամիտ փոխհատուցում՝ անկախ կանխավճարի պատճառից: Այլ կերպ ասած, բացասական փոխհատուցմամբ կանխավճարի հատկանիշներ ունեցող ֆինանսական ակտիվները ինքնաբերաբար չեն ձախողում SPPI չափանիշը:	
Փոփոխություններ ՀՀՄՄ 28. «Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում» ստանդարտում	Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ ՖՀՄՄ 9-ը՝ տարածվում է ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկության այլ ֆինանսական գործիքների վրա, որի նկատմամբ չի կիրառվում բաժնային մեթոդը, ներառյալ դրա արժեզրկման պահանջները: Դրանք ներառում են երկարաժամկետ մասնակցությունը, որն, ըստ էության, ասոցիացված կազմակերպությունում կամ համատեղ ձեռնարկությունում գոտ ներդրումների մաս է կազմում:	1 Հունվարի, 2019թ.
Փոփոխություններ ՖՀՄՄ 3. «Չեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտում	Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ երբ Ընկերությունը վերահսկողություն է ստանում համատեղ գործունեության նկատմամբ, Ընկերությունը կիրառում է փուլերով ձեռք բերված ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման պահանջները՝ ներառյալ համատեղ գործունեությունում նախկինում ունեցած մասնակցության վերաչափումը իրական արժեքով: Նախկինում ունեցած մասնակցությունը, պետք է վերաչափվի, ներառյալ համատեղ գործունեության հետ կապված ցանկացած չճանաչված ակտիվներ, պարտավորություններ և գույքիլ:	1 Հունվարի, 2019թ.
ՖՀՄՄ 11. «Համատեղ պայմանավորվածություններ» ստանդարտ	Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ այն դեպքում երբ ձեռնարկատիրական գործունեություն սահմանվող համատեղ գործունեության մասնակցող կողմերից մեկը, որը, սակայն համատեղ վերահսկողություն չունի համատեղ գործունեության նկատմամբ, վերահսկողություն է ստանում համատեղ գործունեության նկատմամբ, ապա Ընկերությունը համատեղ գործունեությունում	1 Հունվարի, 2019թ.

ՖՀՄՄ, ՀՀՄՄ և ՖՀՄՄԿ	Նկարագրություն	Նշված ամսաթվից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար
	նախկինում ունեցած մասնակցությունը չի վերաչափում:	
ՀՀՄՄ 12. «Շահութահարկեր» ստանդարտ	Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ Ընկերությունը պետք է շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում կամ կապիտալի հաշվետվություններում ճանաչի շահաբաժինների գծով շահութահարկի հետևանքը, կախված այն հանգամանքից, թե որտեղ է Ընկերությունը ի սկզբանե ճանաչել բաշխման ենթակա շահույթը սկզբնավորող գործարքները: Սա այն դեպքն է, անկախ նրանից, թե հարկային տարբեր դրույթաչափեր են տարածվում բաշխված և չբաշխված շահույթների վրա:	1 Հունվարի, 2019թ.
ՀՀՄՄ 23. «Փոխառության ծախսումներ» ստանդարտ	Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ եթե որակավորվող ակտիվի կառուցման կամ ձեռքբերման համար ստացված հատուկ փոխառությունը դեռևս ունի չմարված մնացորդ և այդ ակտիվը պատրաստ է իր նպատակային օգտագործման կամ վաճառքի համար, ապա փոխառության մնացորդը դիտարկվում է որպես ընդհանուր նպատակով ստացված և ներառվում է կապիտալացման դրույթի հաշվարկի մեջ:	1 Հունվարի, 2019թ.
Փոփոխություններ ՀՀՄՄ 19. «Աշխատակիցների հատուցումներ. Պլանի փոփոխումը, կրճատումը և վերջնահաշվարկը» ստանդարտում	Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ անցյալ ծառայության արժեքը (կամ վերջնահաշվարկից օգուտը կամ վնասը) հաշվարկվում է սահմանված հատուցումների գծով պարտավորության (ակտիվի) չափման միջոցով՝ օգտագործելով փոփոխված ենթադրությունները և առաջարկվող հատուցումները համեմատելով պլանի փոփոխությունից (կամ կրճատումից կամ վերջնահաշվարկից) առաջ և հետո, բայց անտեսելով ակտիվի վերին սահմանաչափը (որը կարող է առաջանալ այն դեպքում, երբ սահմանված հատուցումների պլանը ավելցուկային դիրքում է): Փոփոխվել են մասնաշաղկապները, որոնք վերաբերում են ընթացիկ ծառայության արժեքի և զուտ սահմանված հատուցումների գծով պարտավորության (ակտիվի) զուտ տոկոսների չափմանը:	1 Հունվարի, 2019թ.
ՖՀՄՄԿ 23. «Անորոշություններ	ՖՀՄՄԿ 23 սահմանում է, ինչպես որոշել հարկային հաշվառման մոտեցումը, երբ	1 Հունվարի, 2019թ.

		Նշված ամսաթվից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար	
ՖՀՄՄ, ՀՀՄՄ և ՖՀՄՄԿ	Նկարագրություն		
շահութահարկը որոշելիս» ստանդարտ	առկա են անորոշություններ շահութահարկը որոշելիս: Մեկնաբանությունը պահանջում է. - Որոշել, արդյոք անորոշ հարկային հաշվառման մոտեցումը դիտարկվում է առանձին, թե որպես Ընկերություն, և - Գնահատել, արդյոք հավանական է, որ հարկային մարմինը կընդունի կազմակերպության կողմից իր շահութահարկի հաշվարկում օգտագործված կամ առաջարկվող անորոշ հարկային հաշվառման մոտեցումը: - Եթե այո, Ընկերությունը հարկային հաշվառման մոտեցումը պետք է որոշի իր շահութահարկի հաշվարկում օգտագործված կամ ապագայում օգտագործվող հարկային հաշվառման մոտեցմանը համապատասխան: - Եթե ոչ, ապա Ընկերությունը անորոշության ազդեցությունը պետք է արտացոլի հարկային հաշվառման մոտեցումը որոշելիս՝ օգտագործելով կամ ամենահավանական գումար կամ ակնկալվող արժեք մեթոդները:		

Նոր և վերանայված ՖՀՄՄ ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել

Հրապարակվել են որոշ հաշվապահական հաշվառման նոր ստանդարտ(ներ) և մեկնաբանություններ, որոնք պարտադիր չեն 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի հաշվետվությունների պատրաստման համար և վաղաժամ չեն կիրառվել Ընկերության կողմից: Նոր ընդունված հաշվապահական ստանդարտների և մեկնաբանությունների ազդեցության գնահատումը Ընկերության կողմից ներկայացված է ստորև՝

		Նշված ամսաթվից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաննե րի համար		Կիրառությունը
ՖՀՄՄ, ՀՀՄՄ և ՖՀՄՄԿ	Նկարագրություն			
ՖՀՄՄ 17. «Ապահովագրության	ՖՀՄՄ 17-ը սահմանում է	1 Հունվարի, 2022թ.		Հետընթաց

<i>պայմանագրեր» ստանդարտ</i>	սկզբունքներ ապահովագրական պայմանագրերի ճանաչման, չափման, ներկայացման և բացահայտման համար և փոխարինում է <i>«Ապահովագրության պայմանագրեր» ՖՀՄՄ 4-ին:</i>	
ՖՀՄՄ 10 և ՀՀՄՄ 28 (փոփոխություններ)	Ներդրողի և նրա հետ ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկման միջև սկտիվների վաճառք կամ հատկացում	Փոփոխությունների ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը դեռ պետք է որոշվի ՀՀՄՄԽ կողմից:
Փոփոխություններ ՖՀՄՄ 3-ում. <i>«Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտում</i>	Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ չնայած բիզնեսը սովորաբար ունենում է արդյունք, գործունեության և սկտիվների ինտեգրված այդ հավաքածուն պարտադիր չէ որ որակվի որպես <u>բիզնես</u> : Որպեսզի ձեռք բերվող գործունեության և սկտիվների ինտեգրված այդ հավաքածուն համարվի <u>բիզնես</u> , ապա այն պետք է նվազագույնը պարունակի մուտքեր և բովանդակային գործընթաց, որոնք միասին զգալիորեն նպաստում են արդյունքներ ստեղծելու կարողությանը:	1 Հունվարի, 2020թ. Առաջընթաց
Փոփոխություններ ՀՀՄՄ 1. <i>«Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» և ՀՀՄՄ 8. «Էականության սահմանումը» ստանդարտներում</i>	Փոփոխությունների նպատակն է միայն տալ էականության տերմինի ավելի հասկանալի սահմանում ՀՀՄՄ 1 ստանդարտում և մտադրություն չկա փոփոխել էականության հասկացությունը ՖՀՄՄ ստանդարտներում: «Անորոշ» էական տեղեկատվություն և ոչ էական տեղեկատվություն հասկացությունները ընդգրկվել են նոր սահմանման մեջ: Օգտագործողների որոշումների վրա ազդող էականության շեմի ազդեցությունը «կարող է ազդել» եզրույթից փոփոխվել է՝ դառնալով « <u>հավանականորեն հնարավոր է ազդեցություն ունենալ</u> »: ՀՀՄՄ 8 ստանդարտում էականության սահմանումը փոխարինվել է ՀՀՄՄ 1 ստանդարտում էականության սահմանման հղումով: Ի լրումն, ՀՀՄՄԽ-ն փոփոխել է այլ ստանդարտներն ու Հայեցակարգային հիմունքները, որոնք ներառում են էականության սահմանումը կամ հղում են կատարում «էական» տերմինին՝	1 Հունվարի, 2020թ. Առաջընթաց

ստանդարտներին համապատասխանությունը ապահովելու նպատակով:			
Փոփոխություններ ՖՀՄՍ ստանդարտներում Հայեցակարգային հիմունքներին հղումներում	Վերանայված Հայեցակարգային հիմունքներին հետ միասին, որն ուժի մեջ են մտնում 2018թ. մարտի 29-ին հրապարկվելուց հետո, ՀՀՄՍԽ-ն փոփոխություններ է կատարել նաև ՖՀՄՍ ստանդարտներում Հայեցակարգային հիմունքներին հղումներում: Փաստաթուղթը ներառում է փոփոխություններ ՖՀՄՍ 2, ՖՀՄՍ 3, ՖՀՄՍ 6, ՖՀՄՍ 14, ՀՀՄՍ 1, ՀՀՄՍ 8, ՀՀՄՍ 34, ՀՀՄՍ 37, ՀՀՄՍ 38, ՖՀՄՍԿ 12, ՖՀՄՍԿ 19, ՖՀՄՍԿ 20, ՖՀՄՍԿ 22 և ՍՄԿ 32 ստանդարտներում:	1 Հունվարի, 2020թ.	Առաջընթաց

Ընկերության ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը
էական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

3.1 Արտարժույթ

Արտարժույթով գործարքներ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները պետք է վերահաշվարկվեն՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող և արտարժույթով սահմանված ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածները, որոնց սկզբնական արժեքը հաշվառվում է արտարժույթով, չեն վերահաշվարկվում: Ստորև ներկայացված են ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքները.

	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Եվրո	537.26	553.65
ԱՄՆ դոլար	479.70	483.75
Բեժ Բրիտանական ֆունտ	629.13	611.61
Ռուսական ռուբլի	7.77	6.97

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են տարվա շահույթում կամ վնասում: Իրական արժեքով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ներառվում են տարվա շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն ոչ դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած տարբերությունների, որոնց վերաբերող շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում: Նման ոչ դրամային հոդվածների դեպքում շահույթի կամ վնասի ցանկացած փոխարժեքային բաղադրիչ նույնպես ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

3.2 Հիմնական միջոցներ

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը, որոնք ենթակա չեն վերադարձման և ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումներ: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Կառուցման ընթացքում գտնվող հիմնական միջոցները, որոնք պահվում են վարձակալության տալու կամ վարչական, կամ դեռևս անորոշ նպատակով, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները, տեղանքի նախապատրաստման, տեղակայման ծախսումները, մասնագիտական վճարները, իսկ որակավորվող ակտիվի դեպքում՝ նաև կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումները՝ համաձայն

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Վարձակալական գույք հանդիսացող շենքերը նույնպես ընդգրկվում են հիմնական միջոցներում, եթե դրանք ստացվել են ֆինանսական վարձակալությամբ: Նման ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի ակնկալվող օգտակար ծառայության ընթացքում (որը որոշվում է՝ համեմատելով սեփական համանման ակտիվների հետ) կամ վարձակալության ժամկետի ընթացքում, եթե վերջինս ավելի կարճ է:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հիմնական միջոցի՝ որպես առանձին ակտիվ հաշվառվող միավորի բաղկացուցչի փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են դուրս գրված բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքի հետ: Այլ հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են հիմնական միջոցի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները, ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Հողամասեր, շենքեր և շինություններ	- 3 - 67 տարի
Կառուցվածքներ և փոխանցող հարմարանքներ	- 1 - 35 տարի
Մեքենաներ, սարքավորումներ և տրանսպորտային միջոցներ	- 1 - 24 տարի
Արտադրական, տնտեսական գույք և այլ	- 1 - 35 տարի

3.3 Վարձակալված ակտիվներ

Ընկերությունը նախ և առաջ գնահատում է, արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում կամ պարունակում է վարձակալություն: Այսինքն, եթե պայմանագրով իդենտիֆիկացվող ակտիվի օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածով փոխանցվում է փոհատուցման դիմաց:

Ընկերությունը որպես վարձակալ

Ընկերությունը կիրառում է միանման մոտեցում բոլոր վարձակալությունների համար, բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության: Ընկերությունը ճանաչում է պարտավորություն վարձակալության վճարները՝ Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով, որպեսզի վճարի վարձավճարները և Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները, որը իրենից ներկայացնում է տվյալ ակտիվի օգտագործման իրավունքը:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Ընկերությունը օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ճանաչում է վարձակալության սկզբում (այսինքն՝ այն ամսաթվով, երբ տվյալ ակտիվը մատչելի է օգտագործման համար): Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները չափվում են

սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները, և ճշգրտվում են կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով պարտավորության վարաչափումից: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է պարտավորություններում ճանաչված կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով արժեքը, առաջացող սկզբնական ուղղակի ծախսումները և վարձավճարները, որոնք կատարվել են մինչև վարձակալությունը սկսելու ամսաթիվը կամ այդ ամսաթվին կատարված վարձավճարները, հանած վարձակալության գծով ստացված ցանկացած արտոնություններ կամ զեղչեր: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Սարքավորումներ

- 5 տարի

Այն դեպքում, երբ վարձակալած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության պայմանագրի ավարտին՝ վերջում, անցնում է Ընկերությանը կամ սկզբնական արժեքը արտացոլում է տվյալ վարձակալած ակտիվի գնման օպցիոն, ապա մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետով: Գտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները նույնպես պետք է արժեզրկման ստուգման (թեսթ) ենթարկվեն:

Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով

Վարձակալության սկսման պահին, Ընկերությունը կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով չափում է վարձակալության ժամանակահատվածի ընթացքում կատարված կամ կատարվելիք վարձավճարների իրական արժեքով: Վարձավճարները ներառում են՝ հաստատուն՝ ֆիքսված վճարները (ներառյալ հաստատուն վճարումները), հանած վարձակալության հետ կապված ցանկացած ստացվելիք խրախուսումներ, վարձակալության փոփոխում վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը և գումարները, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն վարձակալի կողմից՝ մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո: Վարձակալության վճարները ներառում են նաև գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե վարձակալը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ օպցիոնը, վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքների վճարումները, եթե վարձակալության ժամկետն արտացոլում է վարձակալի՝ վարձակալությունը դադարեցնելու օպցիոնի իրագործումը:

Փոփոխում վարձավճարները, որոնք կախված չեն որևէ ինդեքսից կամ տոկոսադրույքներից (ներառում են, օրինակ՝ վճարումներ՝ կապված սպառողական գների ինդեքսից, վճարումներ՝ կապված ուղենշային տոկոսադրույքից (ինչպես օրինակ՝ LIBOR-ը), ճանաչվում են ծախս այն ժամանակաշրջանում, որում այդ դեպքերը տեղի են ունեցել:

Վարձավճարների իրական արժեքը հաշվարկելիս, Ընկերությունը կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը վարձակալության սկզբի ամսաթվի դրությամբ, որովհետև վարձակալության պայմանագրի մեջ ենթադրյալ տոկոսադրույքը հնարավոր չէ հեշտությամբ որոշվել: Վարձակալության սկսելուց հետո կրեդիտորական պարտքերը վարձակալության գծով ավելանում են (աճում են)՝ տոկոսների ավելացումով պայմանավորված, և նվազում են վարձավճարների վճարումով: Բացի դրանից, կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով հոդվածի հաշվեկշռային արժեքը վերաչափվում է, եթե առկա է ձևափոխություն, փոփոխություն, փոփոխություն վարձակալության ժամանակահատվածում, փոփոխություն վարձավճարում կամ տվյալ ակտիվի ձեռք բերման օպցիոնի գնահատման փոփոխություն:

3.4 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Ընկերության կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում:

Ոչ նյութական ակտիվների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Համակարգչային ծրագրեր	- 3 - 10 տարի
Լիցենզիաներ և արտոնագրեր	- 3 - 10 տարի
Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	- 8 - 10 տարի

3.5 Պաշարներ

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝ օգտագործելով միջին կշռվածի մեթոդը, և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

3.6 Ֆինանսական գործիքներ

Այս ծանոթագրությունը տեղեկատվություն է տալիս Հիմնադրամի ֆինանսական գործիքների վերաբերյալ, ներառյալ՝

- Հիմնադրամի բոլոր ֆինանսական գործիքների ներկայացումը
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են Հիմնադրամի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Հիմնադրամի դառնում է ֆինանսական գործիքների պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են իրական արժեքով: Գործարքի հետ կապված ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը (բացառությամբ իրական արժեքով չափվող շահույթ կամ վնասում ներկայացվող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների) նախնական ճանաչման ժամանակ համապատասխանաբար գումարվում կամ պակասեցվում են ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքից: Իրական արժեքով չափվող շահույթ կամ վնասում ներկայացվող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների ձեռքբերմանը ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված ծախսերը անմիջապես ճանաչվում են շահույթ կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը

- Ֆինանսական ակտիվներ ամորտիզացված արժեքով չափվող

- Ֆինանսական ակտիվներ իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներկայացվող (ԻԱՉԱՀՖԱ)
- Ֆինանսական ակտիվներ իրական արժեքով չափվող շահույթ կամ վնասում ներկայացվող (ԻԱՉՇՎ)

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը

- Ֆինանսական պարտավորություններ ամորտիզացված արժեքով չափվող
- Ֆինանսական պարտավորություններ իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներկայացվող (ԻԱՉԱՀՖԱ)

Ֆինանսական ակտիվներ ամորտիզացված արժեքով չափվող

Պարտքային գործիքները, որոնք համապատասխանում են հետևյալ պայմաններին, սկզբնական ճանաչումից հետո չափվում են ամորտիզացված արժեքով, այն դեպքում, երբ.

- ֆինանսական ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելում, որի նպատակն է պահել ֆինանսական ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքագրելու համար, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հատուկ օրերին ավելացնում են դրամական հոսքերը, որոնք պարզապես մայր գումարի և տոկոսագումարների վճարումներն են:

Ֆինանսական ակտիվներ իրական արժեքով չափվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներկայացվող (ԻԱՉԱՀՖԱ)

- ֆինանսական ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելում, որի նպատակն է ապահովել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր և պահվում են վաճառքի նպատակով, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հատուկ օրերին ավելացնում են դրամական հոսքերը, որոնք պարզապես մայր գումարի և տոկոսագումարների վճարումներն են:

Ֆինանսական ակտիվներ իրական արժեքով չափվող շահույթ կամ վնասում ներկայացվող (ԻԱՉՇՎ)

Մնացած բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն ներառվում վերոնշյալների մեջ, ինքնատիքյան չափվում են իրական արժեքով շահույթ կամ վնասի միջոցով (ԻԱՉՇՎ):

Ֆինանսական պարտավորություններ ամորտիզացված արժեքով չափվող

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, սկզբնական ճանաչումից հետո, չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը կամ ԻԱՉՇՎ մեթոդը: Այնուամենայնիվ, ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք առաջանում են, երբ ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի համապատասխանում ապաճանաչմանը կամ երբ շարունակական ներգրավվածության մոտեցում է կիրառվում և Հիմնադրամի կողմից, թողարկված ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերը չափվում են ստորև նշված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններին համապատասխան՝

Ֆինանսական պարտավորություններ (ԻԱՉՇՎ) ներկայացվող

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ԻԱՉՇՎ ներկայացվող, երբ ֆինանսական պարտավորությունը հանդիսանում է՝ (ա) ձեռնարկատիրական

գործունեության միավորման մեջ ձեռք բերողի պայմանական հատուցումը (բ) պահվում է առևտրային նպատակով կամ (գ) այն նախատեսված է ԻԱՉԸՎ-ի համար:

Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես առևտրային նպատակով պահվող եթե.

- այն բացառապես ձեռք է բերվել մոտ ապագայում վերավաճառքի նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման ժամանակ այն հանդիսանում է իդնտիֆիկացվող ֆինանսական գործիքների մի մաս, որը Հիմնադրամը միասին է կառավարում և ունի կարճաժամկետ շահույթ ստանալու փաստ:
- Այն ածանցյալ գործիք է, բացառությամբ այն ածանցյալ գործիքների, որոնք հանդիսանում են ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր կամ նախանշված արդյունավետ հեջավորման գործիքներից:

Ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումը

Հիմնադրամը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը միայն երբ ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները սպառվում են կամ երբ այն փոխանցում է ֆինանսական ակտիվը և էականորեն ակտիվի սեփականության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները մեկ այլ կազմակերպության:

Եթե Հիմնադրամը ոչ փոխանցում է, և ոչ էլ պահպանում սեփականության հետ կապված էականորեն բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և շարունակում է վերահսկել փոխանցված ակտիվը, ապա Հիմնադրամը ճանաչում է իր հետաքրքրությունը ակտիվի հանդեպ և այն գումարների հետ կապված պարտավորությունը, որն այն կարող է վճարել: Եթե Հիմնադրամը կրում է փոխանցված ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր էական ռիսկերը և հատույցները, ապա Հիմնադրամը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև ճանաչում է ստացված օգուտների գրավադրված փոխառությունները:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման ժամանակ ակտիվի մնացորդային արժեքի և հատուցված կամ հատուցվող գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթ կամ վնասում: Ի հավելում, պարտքային գործիքի մեջ ներդրման, դասակարգված որպես «Իրական արժեքով չափվող շահույթ կամ վնասում ներկայացվող» (ԻԱՉԸՎ), ապաճանաչման ժամանակ ներդրումների վերագնահատման պահուստում նախկինում հաշվարկված կուտակային օգուտ կամ վնասը վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնասում: Եվ հակառակը, բաժնային գործիքի մեջ ներդրման ապաճանաչման ժամանակ, որը սկզբնական ճանաչման ժամանակ Հիմնադրամը ընտրել է ԻԱՉԸՎ մեթոդը ներդրումների վերագնահատման պահուստում նախկինում հաշվարկված կուտակային օգուտ կամ վնասը չի վերադասակարգվում շահույթ կամ վնասում, այլ տեղափոխվում է կուտակված շահույթ կամ վնաս:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչումը

Հիմնադրամը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը միայն և միայն, երբ Հիմնադրամը ֆինանսական գործիքի պարտավորություններից ազատվել է, չեղարկվել է կամ սպառվել է պայմանագրային պարտավորությունը: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային արժեքի և փոխհատուցված կամ փոխհատուցվող գումարի միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթ կամ վնասում:

Երբ Հիմնադրամը առկա վարկատուի հետ մեկ պարտքային գործիքը փոխանակում է մյուսի հետ՝ զգալիորեն տարբեր պայմաններով, ապա այսպիսի փոխանակումը դիտարկվում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր ֆինանսական պարտավորության ճանաչում: Նույն կերպ, Հիմնադրամը առկա պարտավորության կամ դրա մի մասի էական պայմանների փոփոխությունը դիտարկում է որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր պարտավորության ճանաչում: Ենթադրվում է, որ պայմանները էական տարբեր են համարվում, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի ներկա զեղչված արժեքը, ներառյալ բոլոր վճարված վճարումների և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված և ստացված վճարումների տարբերությունը, առնվազն 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացորդային դրամական հոսքերի ներկա զեղչված արժեքից: Եթե փոփոխությունը էական չէ մինչև փոփոխությունը պարտավորության մնացորդային արժեքի և փոփոխությունից հետո դրամական հոսքերի ներկա արժեքի միջև, ապա տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթ կամ վնասում այլ եկամուտների կամ վնասների հետ մեկտեղ, որպես փոփոխությունից շահույթ կամ վնաս:

Ֆինանսական գործիքների արժեզրկում

Պարտքային գործիքներում ներդրումների արժեզրկումից կորուստները, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով կամ ԻԱՉԱՀԱ-ով, Հիմնադրամը ճանաչում է հետևյալ դեպքերում՝ սպասվելիք վարկային կորուստների, ֆինանսական վարձակալության դեբիտորական պարտքերի, առևտրային դեբիտորական պարտքերի և պայմանագրային ակտիվների գծով, ինչպես նաև ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի մասով: «Դեբիտորական պարտքերի սպասվող կորուստների» (ԴՊՍԿ) գումարները, սկսած համապատասխան ֆինանսական գործիքի սկզբնական ճանաչումից, յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին թարմացվում են՝ վարկային ռիսկում փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Հիմնադրամը միշտ ճանաչում է ԴՊՍԿ-ը առևտրային դեբիտորական պարտքերի, պայմանագրային ակտիվների և ֆինանսական վարձակալությունից դեբիտորական պարտքերի համար: Այս ֆինանսական ակտիվներից սպասվող վարկային կորուստները գնահատվում են՝ օգտագործելով պահուստի հաշվարկման համար մշակված համապատասխան մատրիցան՝ հիմնվելով Հիմնադրամը պատմական վարկային կորուստի փորձի վրա, ճշգրտված պարտապանների համար հատուկ գործոններով, ընդհանուր տնտեսական պայմաններով և ընթացիկ, ինչպես նաև հաշվետու ամսաթվի պայմաններին կանխատեսվող ուղղության գնահատմամբ, ներառյալ երբ կիրառելի է դրամի արժեքը ժամանակի մեջ:

Մյուս բոլոր ֆինանսական գործիքների համար, Հիմնադրամը ճանաչում է ԴՊՍԿ-ն, երբ տեղի է ունեցել սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի զգալի աճ:

Այնուամենայնիվ, եթե ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալի չի բարձրացել սկզբնական ճանաչումից ի վեր, ապա Հիմնադրամը այդ ֆինանսական գործիքից կորուստի պահուստը չափում է 12 ամսվա ԴՊՍԿ-ի համարժեք գումարով:

ԴՊՍԿ-ն իրենից ներկայացնում է սպասվող վարկային կորուստներ ֆինանսական գործիքի ամբողջ կյանքի ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի արդյունքում: Եվ հակառակը, 12 ամսվա ԴՊՍԿ-ն իրենից ներկայացնում է կյանքի ընթացքում ԴՊՍԿ-ի այն մասը, որը սպասվում է որ կառաջանա ֆինանսական գործիքի հնարավոր դեֆոլտից հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում:

Ֆինանսական ակտիվի և ֆինանսական պարտավորության յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 23.2-ում:

3.7 Մեփական կապիտալ

Ընկերության կողմից թողարկվող կապիտալի գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով: Ծահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են:

3.8 Ծահութահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը: Այսպիսի հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերությունն առաջանում է գույքի սկզբնական ճանաչումից կամ այլ ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի, ոչ էլ՝ հարկվող շահույթի վրա (բացի ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից):

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք կապված են դուստր ընկերություններում և ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումների ու համատեղ ձեռնարկումներում մասնակցությունների հետ, բացառությամբ այն դեպքերի, որտեղ Ընկերությունը ի վիճակի է վերահսկելու ժամանակավոր տարբերության հակադարձումը և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի հակադարձվի տեսանելի ապագայում: Նմանատիպ ներդրումների և մասնակցությունների հետ կապված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններից առաջացող հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որով հավանական է հարկվող շահույթի առկա լինելը, որի դիմաց կարող է օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունը, և որը կմարվի տեսանելի ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ Ընկերությունը կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնց կիրառման մեջ լինելն ակնկալվում է ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական

ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք երևան են գալու կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ կա իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք՝ հաշվանցելու ընթացիկ հարկային ակտիվները ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց, և երբ դրանք վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից, և Ընկերությունը մտադիր է գուտ հիմունքով մարել ընթացիկ հարկային պարտավորություններն ու ակտիվները:

3.9 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Ընկերությունը ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և եթե հավանական է, որ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե դրա ազդեցությունը զգալի է, ապա պահուստը որոշվում է ապագա դրամական արտահոսքերի զեղչման միջոցով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը տոկոսադրույքը, որն արտացոլում է դրամի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ընթացիկ գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը վերագրվող յուրահատուկ ռիսկերը:

3.10 Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

Ընկերությունը առաջին անգամ ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտը կիրառել է 2018թ. հունվարի 1-ից: Մի շարք նոր ընդունված ստանդարտներ նույնպես կիրառվել են Ընկերության կողմից 2018թ. հունվարի 1-ից, բայց դրանք էական ազդեցություն չունեն Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ընկերության կողմից նոր ընդունված ստանդարտներին անցման հետևանքով պահանջվող համադրելի ֆինանսական հաշվետվությունները չեն վերաներկայացվել:

ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտը սահմանում է համապարփակ մոտեցումներ հասույթի որոշման գծով, թե երբ հասույթը պետք է ճանաչվի և ինչ գումարով պետք է ճանաչվի: Սույն ստանդարտ փոխարինում է ՀՀՄՍ 18. «Հասույթ», ՀՀՄՍ 11. «Կառուցման պայմանագրեր» ստանդարտներին և համապատասխան մեկնաբանություններին: Համաձայն ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտի, հասույթը ճանաչվում է, երբ գնորդը կամ ծառայություն ստացողը ձեռք է բերում վերահսկողություն ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ: Վերահսկողության իրավունքի փոխանցման ժամկետի որոշումը, «Ժամանակի կոնկրետ պահին», թե «Ժամանակի ընթացքում», պահանջում է դատողություններ:

Ընկերությունը ընդունել է ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտը՝ օգտագործելով կոմուլյատիվ (աճողական) ազդեցության մեթոդը (առանց գործնական օգուտ ունենալու մտադրության)՝ սկզբնական ընդունման պահին կիրառելով սկզբնական ընդունումից առաջացող ազդեցությունները (այսինքն՝ 2018թ. հունվարի 1-ից): Համապատասխանաբար 2017թ. համադրելի ֆինանսական տեղեկատվությունը չի

վերաներկայացվել: Այսինքն այն ներկայացված է ինչպես նախորդ տարի ներկայացվել է՝ ՀՀՍՍ 18. «Հասույթ», ՀՀՍՍ 11. «Կառուցման պայմանագրեր» ստանդարտների և մեկնաբանություններին համապատասխան: Համապատասխանաբար ՀՀՍՍ 15. «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտով պահանջվող բացահայտումները, ինչպես ընդունված է, չեն կիրառվում համադրելի տեղեկատվության վրա:

Ընկերության հասույթի ճանաչման հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես ծանոթագրություն 4:

4 Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Տրանզիտ չվերթներ ¹	3,248,888	3,785,282
Օդանավակայաններ ²	3,025,145	3,020,645
Այլ ³	828	2,043
	6,274,861	6,807,970

¹. Տրանզիտ չվերթներ - հասույթ, որը ձևավորվում է ատերմավիգացիոն ծառայությունների մատուցման համար վճարներից, երբ օդանավը գտնվում է ՀՀ օդային տարածքում, սակայն վայրէջք չի կատարում

². Օդանավակայաններ - հասույթ, որը ձևավորվում է ՀՀ օդանավակայաններում չվերթների սպասարկումից՝ ժամանումներ և մեկնումներ

³. Այլ - ավիացիոն ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթ

Ընկերության հասույթը ձևավորվում է ծառայությունների մատուցումից տարանցիկ չվերթների գծով, ծառայությունների մատուցումից օդանավակայանում մեկնման/ժամանման գծով և այլ ավիացիոն ծառայությունների մատուցումից՝ «Ժամանակի կոնկրետ պահին», հետևյալ հիմնական արտադրական հոսքագծերից և աշխարհագրական շրջաններից՝

Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը տրոհված.

Հազար դրամ	Ծառայություն- ների մատուցում (տարանցիկ չվերթներ)	Ծառայություն- ների մատուցում (ժամանում/մեկ- նում)	Այլ ծառայու- թյունների մատուցում	
2019թ.	Հայաստան	Հայաստան	Հայաստան	Ընդամենը
Սեզոնների հասույթ՝ ընդհանուր	3,248,888	3,025,145	828	6,274,861
Միջնաշրջանային վաճառքներից հասույթ	-	-	-	-
Սեզոնների հասույթ՝ արտաքին հաճախորդներին վաճառքներից	3,248,888	3,025,145	828	6,274,861
Հասույթի ճանաչման ժամանակացույց				
- Ժամանակի կոնկրետ պահին	3,248,888	3,025,145	828	6,274,861
- Ժամանակի ընթացքում	-	-	-	-
	3,248,888	3,025,145	828	6,274,861

Հազար դրամ	Ծառայություն- ների մատուցում (տարանցիկ շվերթներ)	Ծառայություն- ների մատուցում (ժամանում/մեկ- նում)	Այլ ծառայու- թյունների մատուցում	
2018թ.	Հայաստան	Հայաստան	Հայաստան	Ընդամենը
Սեզմենտի հասույթ՝ ընդհանուր	3,785,282	3,020,645	2,043	6,807,970
Միջսեզմենտային վաճառքներից հասույթ	-	-	-	-
Սեզմենտի հասույթ՝ արտաքին հաճախորդներին վաճառքներից	3,785,282	3,020,645	2,043	6,807,970
Հասույթի ճանաչման ժամանակացույց				
- Ժամանակի կոնկրետ պահին	3,785,282	3,020,645	2,043	6,807,970
- Ժամանակի ընթացքում	-	-	-	-
	3,785,282		2,043	6,807,970

Պայմանագրի մնացորդներ

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ներկայացնում է հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերի շրջանակներում դեբիտորական պարտքերի, պայմանագրային ակտիվների և պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվություն:

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեբիտորական պարտքեր՝ ներառված «Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերում»	1,061,060	1,082,508
Դեբիտորական պարտքեր՝ ներառված «Վաճառքի համար պահվող ակտիվներում»	-	-
Պայմանագրային ակտիվներ	-	-
Պայմանագրային պարտավորություններ	-	-

5 Աշխատավարձ և հատուցումներ աշխատակիցներին

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատակիցներին հատուցումներ	1,514,207	1,508,138
Պարգևատրումներ	634,917	597,563
Եկամտային հարկ	830,175	803,539
Սոցիալական ապահովության վճարներ	16,942	25,582
Արհմիության վճարներ	17,494	17,685
	3,013,735	2,952,507

6 Անդամավճարների գծով ծախսեր

Անդամավճարների գծով ծախսերը ամբողջությամբ վերաբերվում են ԵՎՐՈՔՈՆԹՐՈՒԼ կազմակերպությանը, (EUROCONTROL), որը Եվրոպական պետությունների միջկառավարական կազմակերպություն է, որին անդամակցում են Եվրոպայի 41 երկրների ատերոնավիգացիոն կազմակերպություններ: Կազմակերպությունը հանդիսանում է Եվրոպա մայրցամաքի օդային տարածքի դիսպետչեր՝ կարգավորելով և հսկելով անդամ պետությունների օդային տարածքները, տրանզիտ չվերթները, անդամ ատերոնավիգացիոն կազմակերպությունների օգտին հաշվարկում, գանձում և վճարում է հսկով օդային տարածքով չվերթներ իրականացնող ավիաընկերություններից հաշվարկված և գանձված գումարները: Հայաերոնավիգացիա ՓԲԸ-ն ԵՎՐՈՔՈՆԹՐՈՒԼ-ի անդամ է դարձել 2016թ. մարտի 1-ին:

7 Այլ ծախսեր

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (Վերահաշ- վարկված)
Էլեկտրաէներգիա	44,706	44,463
Վառելիք	16,325	17,395
Գազ	1,042	953
Իրավաբանական և խորհրդատվական ծախսեր	7,276	7,604
Ապահովագրական ծախսեր	110	779
Հիմնական միջոցների օտարումից ծախսեր	28,643	-
Պաշարների օտարումից ծախսեր	28	51
Տույժեր և տուգանքներ	4,362	-
Բանկային կոմիսիոններ	3,365	3,483
Բարեգործական ծախսեր	400	-
Այլ ծախսեր	131,421	68,109
	237,678	142,837

8 Այլ եկամուտ

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Անհուսալի դեբիտորական պարտքերի հակադարձումից եկամուտ	1,000	6,079
Տույժեր և տուգանքներ	26,913	20,050
Զօգտագործված արձակուրդային օրերի գծով պահուստի հակադարձումից եկամուտ	6,579	-
Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտներ	19,107	2,215
Պաշարների օտարումից եկամուտ	4	190
Այլ եկամուտ	6,715	8,863
	60,318	37,397

9 Ֆինանսական եկամուտ և ծախս

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (Վերահաշ- վարկված)
Բանկային հաշիվներից տոկոսային եկամուտ	81,960	76,843
Կապակցված կողմերին տրամադրված վարկերից տոկոսային եկամուտ	178	728
Ընդհանուր ֆինանսական եկամուտ	82,138	77,571
Վարկերի և փոխառությունների գծով տոկոսներ	(141)	(213)
Ընդհանուր ֆինանսական ծախսեր	(141)	(213)
Զուտ ֆինանսական եկամուտ/(ծախսեր)	81,997	77,358

10 Այլ ֆինանսական հոդվածներ

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
<i>Ֆինանսական ակտիվներից օգուտ/(վնաս)՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով՝ դասակարգված՝ որպես վաճառքի համար մատչելի</i>		
Փոխարժեքային տարբերություններից օգուտ/(վնաս).		
Փոխարժեքային տարբերություններից օգուտ		
- Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	871,565	1,189,447
- Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	93,924	103,903
- Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	9,705	2,684
- Փոխառություններ	-	-
	975,194	1,296,034
Փոխարժեքային տարբերություններից վնաս		
- Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	(1,007,284)	(1,382,197)
- Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	(118,107)	(138,750)
- Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(4,347)	(1,661)
	(1,129,738)	(1,522,608)
Փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտ/(վնաս).	(154,544)	(226,574)

11 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (Վերահաշ- վարկված)
Ընթացիկ հարկ	(499,684)	(571,761)
Հետաձգված հարկ	43,067	44,299
	(456,617)	(527,462)

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի (Վերահաշ- վարկված)	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը (համաձայն ՖՀՄՄ)	1,813,814		2,322,286	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով (2016թ.՝ 20%)	(362,763)	(20.0)	(464,457)	(20.0)
(Չհարկվող եկամուտ) /չնվազեցվող ծախսեր, գուտ	(93,854)	(5.2)	(63,005)	(2.7)
Շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	(456,617)	(25.2)	(527,462)	(22.7)

12 Հիմնական միջոցներ

Հազար դրամ	Հոդամասեր, շենքեր և շինություններ	Կառուցվածքներ, փոխանցվող հարմարանքներ	Մեքենաներ, սարքավորումներ և տրանսպորտային միջոցներ	Արտադրական, տնտեսական գույք և այլ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>					
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,851,382	228,905	6,671,714	75,331	8,827,332
Ավելացում	-	-	479,515	20,045	499,560
Կապիտալացում	3,141	1,657	51,936	-	56,734
Օտարում	-	-	(5,810)	(4,263)	(10,073)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,854,523	230,562	7,197,355	91,113	9,373,553
Ավելացում	-	-	80,153	8,663	88,816
Կապիտալացում	34,567	6,900	23,775	-	65,242
Օտարում	(10,104)	(6)	(116,870)	(1,616)	(128,596)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,878,986	237,456	7,184,413	98,160	9,399,015
<i>Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում</i>					
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(266,120)	(76,179)	(3,414,684)	(58,682)	(3,815,665)
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	(37,953)	(10,424)	(581,097)	(3,685)	(633,159)
Օտարում	-	-	5,810	4,263	10,073
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(304,073)	(86,603)	(3,989,971)	(58,104)	(4,438,751)
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	(38,795)	(10,605)	(605,460)	(5,070)	(659,930)
Օտարում	-	6	98,058	1,609	99,673
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(342,868)	(97,202)	(4,497,373)	(61,565)	(4,999,008)
					-
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>					-
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,585,262	152,726	3,257,030	16,649	5,011,667
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,550,450	143,959	3,207,384	33,009	4,934,802
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,536,118	140,254	2,687,040	36,595	4,400,007

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գրավադրված հիմնական միջոցներ չունի:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 694,318 հազար դրամ սկզբնական արժեքով հիմնական միջոցներ ունեն գրո հաշվեկշռային արժեք (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 513,519 հազար դրամ):

Ընկերության հիմնական միջոցների նկատմամբ չկան որևէ սահմանափակումներ:

Ընկերությունը չունի որևէ պարտավորության համար որպես ապահովություն գրավադրված հիմնական միջոցներ:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների արժեքը կազմել է 7,452 հազար դրամ (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 96,899 հազար դրամ):

13 Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Ընկերության օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները իրենցից ներկայացնում են սարքավորումներ: Վարձակալության պայմանագիրը կնքված է 2016թ. փետրվարի 24-ին և գործում է մինչև 2021թ. մարտի 1-ը:

Ստորև ներկայացված է օգտագործման իրավունքով ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը և ժամանակաշրջանի ընթացքում շարժը.

Հազար դրամ	Սարքավորումներ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>		
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,000	2,000
Ավելացում	-	-
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	(632)	(632)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,368	1,368
Ավելացում	-	-
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	(632)	(632)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	736	736

Ստորև ներկայացված է շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարները.

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների մաշվածություն	632	632
Տոկոսային ծախսեր կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով	141	213
Կարճաժամկետ վարձակալությունների գծով ծախսեր (ներառված՝ ինքնարժեքում / վարչական ծախսերում)	-	-
Փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության գծով ծախսեր (ներառված՝ վարչական ծախսերում)	-	-
Վարձակալության փոփոխական վճարներ (ներառված ինքնարժեքում)	-	-
	773	845

Տարեվերջի դրությամբ ապագա նվազագույն վարձավճարները, որոնք ենթակա են ստացման չչեղարկվող վարձակալությունների գծով.

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Մինչև 1 տարի	483	542
1-ից 5 տարի	75	558
5 տարուց ավել	-	-
	558	1,100

14 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար դրամ	Համա- կարգչային ծրագրեր	Լիցեն- զիաներ և ապրան- քանիշեր	Այլ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>				
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	65,025	7,570	282,704	355,299
Ավելացում	-	1,135	-	1,135
Օտարում	(17,376)	(900)	-	(18,276)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	47,649	7,805	282,704	338,158
Ավելացում	-	-	-	-
Օտարում	-	-	-	-
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	47,649	7,805	282,704	338,158
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>				
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(51,134)	(7,465)	(60,837)	(119,436)
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	(2,598)	(422)	(27,263)	(30,283)
Օտարում	17,376	900	-	18,276
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(36,356)	(6,987)	(88,100)	(131,443)
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	(2,459)	(367)	(27,264)	(30,090)
Օտարում	-	-	-	-
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(38,815)	(7,354)	(115,364)	(161,533)
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>				
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	13,891	105	221,867	235,863
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,293	818	194,604	206,715
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,834	451	167,340	176,625

15 Հետաձգված հարկեր

Հետաձգված հարկերի շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2019թ.	2018թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	(477,449)	(521,643)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված (ծախս)/փոխհատուցում (տես՝ ծանոթագրություն 11)	43,067	44,194
Տարեվերջի մնացորդ	(434,382)	(477,449)

2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2019թ. հունվարի 1	Այլ համա- պարփակ ֆինան- սական արդյունք- ներում ճանաչված	Շահույթի կամ վնասի և այլ համապար- փակ ֆինանսա- կան արդյունք- ների մասին հաշվետ- վությունում ճանաչված	2019թ. դեկտեմբերի 31
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>				
Չօգտագործված արձակուրդային սպառում	9,851	-	(1,316)	8,535
	9,851	-	(1,316)	8,535
<i>Հետաձգված հարկային սպարտավորություններ</i>				
Հիմնական միջոցներ	(487,300)	-	44,383	(442,917)
	(487,300)	-	44,383	(442,917)
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (սպարտավորություններ)	(477,449)	-	43,067	(434,382)

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2018թ. հունվարի 1	Այլ համա- պարփակ ֆինան- սական արդյունք- ներում ճանաչված	Շահույթի կամ վնասի և այլ համապար- փակ ֆինանսա- կան արդյունք- ների մասին հաշվետ- վությունում ճանաչված	2018թ. դեկտեմբերի 31
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>				
Չօգտագործված արձակուրդային սպառում	14,276	-	(4,425)	9,851
	14,276	-	(4,425)	9,851
<i>Հետաձգված հարկային սպարտավորություններ</i>				
Հիմնական միջոցներ	(535,919)	-	48,619	(487,300)
	(535,919)	-	48,619	(487,300)
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (սպարտավորություններ)	(521,643)	-	44,194	(477,449)

Ներառյալ՝	2019թ.	2018թ.
Մարման ենթակա ավելի քան 12 ամսվա ընթացքում	(434,382)	(477,449)
Մարման ենթակա 12 ամսվա ընթացքում	43,067	44,194

16 Պաշարներ

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Նյութեր	40,192	40,565
Վառելիք	11,606	13,251
Պահեստամասեր	385	457
Այլ	25,920	25,461
	78,103	79,734

Պաշարների արժեքի նվազում տեղի չի ունեցել: Պաշարների սեփականության իրավունքի սահմանափակում չկա:

17 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	1,061,060	1,082,508
Տրված կանխավճարներ	4,761	4,760
	1,065,821	1,087,268
Կասկածելի դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստ	-	(51,162)
Պետական բյուջեից դեբիտորական պարտքեր	13,226	72,537
Այլ դեբիտորական պարտքեր	1,194	907
	1,080,241	1,109,550

Բյուջեի գծով դեբիտորական պարտքի մնացորդը կազմում է 13,226 հազար դրամ (2018թ.՝ 72,537 հազար դրամ):

Բոլոր գումարները կարճաժամկետ են: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գուտ հաշվեկշռային արժեքը համարվում է իրական արժեքի խելամիտ գնահատում:

Ծառայությունների մատուցումից առաջացած առևտրային դեբիտորական պարտքի միջին տևողությունը կազմում է 62 օր (2018թ.՝ 58 օր): Ընկերությունը լրիվ պահուստավորում է բոլոր այն առևտրային դեբիտորական պարտքերը, որոնց մարման ժամկետից անցել է ավելի քան 360 օր, քանի որ, հիմնվելով անցյալի փորձի վրա, մարման ժամկետը 360 օրով գերազանցելու դեպքում առևտրային դեբիտորական պարտքերը համարվում են անհավաքագրելի:

Դեկավարությունը հավատացած է, որ պետական բյուջեից դեբիտորական պարտքերն ամբողջովին ենթակա են վերականգնման:

Դեբիտորական պարտքերի ժամկետային վերլուծությունը բացահայտված է ստորև.

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 6 ամիս	17,987	77,297
6 ամսից մինչև 1 տարի	1,062,254	1,083,415
	1,080,241	1,160,712

Կասկածելի դեբիտորական պարտքերի գծով պահուստի շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2019թ.	2018թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	(51,162)	(268,277)
Պահուստի դուրսգրում	57,398	268,277
Տարվա ընթացքում պահուստի աճ	(6,236)	(51,162)
Տարեվերջի մնացորդ	-	(51,162)

Առևտրային դեբիտորական պարտքի հավաքագրելիությունը որոշելիս հաշվի է առնվում դեբիտորի պարտքի մարման ժամանակացույցի ցանկացած փոփոխություն՝ սկսած պարտքի առաջացման պահից մինչև հաշվետու ամսաթիվը: Հավաքագրելիության ռիսկի կենտրոնացումը սահմանափակ է՝ ելնելով հաճախորդների շրջանակների մեծությունից և կապակցված չլինելու հանգամանքից: Հետևաբար, դեկավարությունը հավաստացած է, որ ստեղծված կասկածելի դեբիտորական պարտքի պահուստից զատ լրացուցիչ պահուստ չի պահանջվում:

Տես՝ ծանոթագրություն 25.1՝ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի արժույթների բացահայտման համար:

18 Դրամական միջոցներ և համարժեքներ

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ միջոցներ	740	210
Բանկային հաշիվներ	4,714,034	3,937,563
	4,714,774	3,937,773

19 Կապիտալ և պահուստներ

19.1 Բաժնետիրական կապիտալ

Հայտարարված բաժնեմասեր	2019թ.	2018թ.
35 սովորական բաժնեմաս, յուրաքանչյուրը՝ 76,000,000 ՀՀ դրամ	2,660,000,000	2,660,000,000

	2019թ.		2018թ.	
Բաժնետեր	բաժնեմաս ը (հազար դրամ)	բաժնեմաս ի չափը (%)	բաժնեմաս ը (հազար դրամ)	բաժնեմաս ի չափը (%)
Հայաստանի Հանրապետություն՝ ի դեմս ՀՀ ՔԱԿ	2,660,000	100	2,660,000	100
	2,660,000	100	2,660,000	100

19.2 Շահաբաժիններ

2019թ. ընթացքում Ընկերությունը վճարել է 1,029,781 հազար դրամ շահաբաժին ,որից՝ 13,165 հազար դրամը՝ հաշվեքննիչ պալատի կողմից ներկայացված հաշվետվության հիման վրա և 1,016,616 հազար դրամը՝ Ընկերության կողմից 2019 թ-ին հայտարարված շահաբաժինների գծով:

19.3 Պահուստային կապիտալ

Մինչև 2014թ. դեկտեմբերի 31-ը պահուստային կապիտալին կուտակված շահույթից կատարվել են հատկացումներ, ինչը կարգավորվում է Ընկերության կանոնադրությամբ: 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պահուստային կապիտալը կազմել է՝ 399,000 հազար դրամ (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 399,000 հազար դրամ):

20 Կրեդիտորական պարտքեր վարձակալության գծով

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Սկզբնական մնացորդ	1,522	2,109
Ավելացում	-	-
Տոկոսների ավելացում	141	213
Վճարված վարձավճար	(800)	(800)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	863	1,522
Ընթացիկ	800	800
Ոչ ընթացիկ	63	722
	863	1,522

21 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	15,103	50,505
Հաճախորդներից կանխավճարներ	202,420	153,092
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցներին	219,217	201,064
Վճարվելիք հարկեր և պարտավորություններ	2,006	2,058
	438,746	406,719

Ապրանքների ձեռքբերման գծով առաջացած պարտավորությունների մարման միջին տևողությունը կազմում է 1 օր (2018թ.՝ 5 օր): Առևտրային կրեդիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվառվում: Ընկերությունն ունի ֆինանսական ռիսկի կառավարման քաղաքականություններ, որոնք ապահովում են բոլոր պարտավորությունների ժամանակին կատարում:

22 Պահուստներ

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Ընթացիկ	Ոչ ընթացիկ	Ընթացիկ	Ոչ ընթացիկ
Պահուստներ շարունակական գործառնական ծախսումների գծով	42,677	-	49,256	-

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ավելացում	Հակադար- ձում	2019թ. դեկտեմբեր ի 31-ի դրությամբ
Չօգտագործված արձակուրդային պահուստ	49,256	(6,579)	-	42,677
	49,256	(6,579)	-	42,677

Հազար դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ավելացում	Հակադար- ձում	2018թ. դեկտեմբեր ի 31-ի դրությամբ
Չօգտագործված արձակուրդային պահուստ	71,378	(22,122)	-	49,256
	71,378	(22,122)	-	49,256

23 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք տվյալ հանգամանքներում համարվում են ընդունելի:

23.1 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ

Ընկերությունն իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները, որպես կանոն, հազվադեպ են համապատասխանում իրական արդյունքներին: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները, որոնց գծով առկա է ռիսկ, որ հաջորդ ֆինանսական ժամանակահատվածում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

24 Ֆինանսական գործիքներ

24.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի և ֆինանսական պարտավորության համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.6-ում:

24.2 Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաները

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված մնացորդները վերաբերում են ակտիվների և պարտավորությունների հետևյալ կատեգորիաներին.

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական ակտիվներ՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող.		
- Փոխառություններ	-	4,472
- Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,080,241	1,109,550
- Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	4,714,774	3,937,773
	5,795,015	5,051,795

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	15,103	50,505
	15,103	50,505

25 Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Ֆինանսական գործիքների հետ կապված՝ Ընկերությունը ենթարկվում է զանազան ռիսկերի: Այս ռիսկերն են շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը:

Ընկերությունը չի ներգրավված սպեկուլյատիվ նպատակներով ֆինանսական ակտիվների ակտիվ առքովաճառքի գործարքներում, ինչպես նաև չի թողարկում օպցիոններ: Առավել էական ֆինանսական ռիսկերը, որոնց Ընկերությունը կարող է ենթարկվել, նկարագրված են ստորև:

25.1 Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման ընթացքում Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի, հատկապես՝ արտարժույթային ռիսկի և որոշակի այլ գնային ռիսկերի, որոնք բխում են ինչպես գործառնական, այնպես էլ ներդրումային գործունեությունից:

Արտարժույթային ռիսկ

Ընկերությունը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Ընկերության հասույթի հիմնական մասն (ավելի քան 95%) իրականացվում է Եվրոյով: Իսկ կատարված ծախսերի հիմնական մասն իրականացվում է հայկական դրամով: Արտարժույթի փոխարժեքային տատանումներից կախվածությունն առաջանում է Ընկերության՝ արտերկրյա վաճառքներից, օտարերկրյա ավիաընկերություններին և որոշակիորեն այլ ոլորտի ընկերություններին ծառայությունների մատուցումից և ձեռքբերումներից, որոնք, ի սկզբանե, արտահայտված են Եվրոյով, ԱՄՆ դոլարով և Ռուսական ռուբլիով:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք Ընկերությանը ենթարկվում են արտարժույթային ռիսկի, նկարագրված են ստորև: Արտացոլված գումարները արտահայտված են հայկական դրամով՝ հաշվետու տարվա վերջի ամսաթվի փոխարժեքով:

Հոդված				
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Եվրո	ԱՄՆ դոլար	Ռուսական ռուբլի	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,048,536	4,797	-	1,053,333
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	4,641,185	368	24,925	4,666,478
	5,689,721	5,165	24,925	5,719,811
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	342	653	-	995
	342	653	-	995
Զուտ արդյունք	5,689,379	4,512	24,925	5,718,816

Հոդված				
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Եվրո	ԱՄՆ դոլար	Ռուսական ռուբլի	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,031,346	4,838	-	1,036,184
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	3,740,617	337	23,641	3,764,595
	4,771,963	5,175	23,641	4,800,779
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	33,318	659	-	33,977
	33,318	659	-	33,977
Զուտ արդյունք	4,738,645	4,516	23,641	4,766,802

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության զգալունությունը՝ Եվրոյի, ԱՄՆ դոլարի, և Ռուսական ռուբլու նկատմամբ դրամի 10% (2018թ.՝ 10%) աճին/նվազմանը: 10%-ը (2018թ.՝ 10%) ղեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգալունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների մնացորդները և տարվա վերջում ճշգրտում է դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 10%-ով (2018թ.՝ 10%):

Դրամի արժեվորումը Եվրոյի, ԱՄՆ դոլարի և Ռուսական ռուբլու նկատմամբ 10%-ով (2018թ.՝ 10%) կունենա հետևյալ ազդեցությունը:

	Եվրոյի ազդեցություն		ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն	
Հազար դրամ	2019թ.	2018թ.	2019թ.	2018թ.
Շահույթ կամ վնաս	568,938	473,865	451	452
	568,938	473,865	451	452
			2,493	2,364

Արտարժույթի փոխարժեքի տատանման ազդեցությունը տարվա ընթացքում փոփոխվում է՝ կախված արտերկրյա գործարքների ծավալից: Այդուհանդերձ, վերը ներկայացված վերլուծությունը կարելի է համարել Ընկերության՝ արտարժույթային ռիսկին ենթարկվածության արտացոլումը:

Ընկերության գործառնական արդյունքի վրա մեծ ազդեցություն կարող է ունենալ Եվրոյի փոխարժեքի տատանումները:

Տոկոսադրույքային ռիսկ

Ընկերությունը ենթարկվում է տոկոսադրույքային ռիսկի, քանի որ ունի հաստատուն տոկոսադրույքներով փոխառու միջոցներ Ընկերությունն այս ռիսկը կառավարում է՝ ապահովելով համապատասխան չափի հաստատուն և լողացող տոկոսադրույքով փոխառու միջոցներ:

Հետևյալ աղյուսակում համադրվում են միջին պայմանագրային և արդյունավետ տոկոսադրույքները՝

2019թ.	Միջին տոկոսադրույք	
	Պայմանագրային	Արդյունավետ
Պարտավորություններ Հապահովված վարկեր և փոխառություններ ՀՀ դրամ	0.0%	12.0%
2018թ.	Միջին տոկոսադրույք	
	Պայմանագրային	Արդյունավետ
Պարտավորություններ Հապահովված վարկեր և փոխառություններ ՀՀ դրամ	0.0%	12.0%

Ստորև ներկայացված զգայունության վերլուծությունն իրականացվել է տոկոսադրույքի 3%-ի փոփոխության համար: 3%-ը ղեկավարության կողմից գնահատված տոկոսադրույքի հավանական փոփոխությունն է:

Եթե տոկոսադրույքը լիներ 3% բարձր/ցածր, իսկ մյուս փոփոխականները մնային հաստատուն, ապա Ընկերության՝

3%	2019թ.	2018թ.
Շահույթ կամ վնաս	-	134
	-	134

բ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով Ընկերությունը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել: Այս ռիսկի ազդեցությունը Ընկերության համար առաջանում է տարբեր ֆինանսական գործիքներից, ինչպիսիք են դեբիտորական պարտքերը, ժամկետային ավանդները, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները, ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները և այլն: Պարտքային

ռիսկի առավելագույն ազդեցությունը ներկայացված է հետևյալ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներով՝

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ՝ հաշվեկշռային արժեքներ.</i>		
Փոխառություններ	-	4,472
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,080,241	1,109,550
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	4,714,774	3,937,773
	5,795,015	5,051,795

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով նշանակալի պարտքային ռիսկի կենտրոնացում առկա չէ:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների մասով պարտքային ռիսկը ընդունելի է, քանի որ պայմանագրային գործընկերները հեղինակավոր բանկեր են, որոնց վարկանիշը ըստ Moody's և Fitch Ratings միջազգային վարկանշային գործակալությունների հետևյալն է՝

- Արդշինբանկ ՓԲԸ

Fitch Ratings՝ կայունության վարկանիշ՝ b+

Moody's՝ ելակետային վարկային գնահատում՝ ba3

- Կոնվերս Բանկ ՓԲԸ

Moody's՝ հեռանկարը՝ Կայուն, ելակետային վարկային գնահատում՝ b1

զ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը այն ռիսկն է, որ Ընկերությունն ի վիճակի չի լինի մարել իր պարտավորվածությունները:

Ընկերությունը վարում է իրացվելիության կառավարման քաղաքականություն՝ դրամարկղում և բանկային հաշիվներում պահելով բավարար միջոցներ, ինչպես նաև պահելով բարձր իրացվելիություն ունեցող ակտիվներ՝ գործառնական պարտավորությունները ժամանակին մարելու նպատակով:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով պայմանագրային մնացյալ մարման ժամկետները: Աղյուսակը պատրաստված է ֆինանսական պարտավորությունների չգեղջված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով ամենավաղ ամսաթիվը, երբ Ընկերությունը ստիպված կլինի մարել այդ պարտավորությունները: Աղյուսակը ներառում է տոկոսների և մայր գումարի գծով դրամական միջոցների հոսքերը:

2019թ.	Անտոկոս	Ընդամենը
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք (%)		
Մինչև 6 ամիս	15,103	15,103
	15,103	15,103

2018թ.	Անտոկոս	Ընդամենը
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք (%)		
Մինչև 6 ամիս	50,505	50,505
	50,505	50,505

25.2 Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ընկերությունն իր կապիտալը կառավարում է այնպես, որպեսզի ապահովի իր անընդհատ գործելու հնարավորությունը առավելագույնին հասցնելով բաժնետերերի եկամուտները՝ փոխառու և կապիտալ միջոցների օպտիմալ համապատասխանություն ապահովելու միջոցով:

Ընկերության կապիտալը կազմված է սեփական կապիտալից, որը ներառում է թողարկված բաժնետիրական կապիտալը, պահուստներն ու կուտակված շահույթը, որոնք բացահայտված են ծանոթագրություն 11-ում:

Ընկերության ղեկավարությունը պարբերաբար վերանայում է կապիտալի կառուցվածքը, որպեսզի ապահովի փոխառու միջոցների և սեփական կապիտալի մնացորդների առավելագույն օպտիմալ համապատասխանություն, որը վերլուծվում է՝ հաշվառելով ֆինանսական լծակը (զուտ պարտավորությունը բաժանած ընդհանուր կապիտալի վրա) հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընդհանուր փոխառություններ	-	-
Հանած՝ դրամական միջոցներ և համարժեքներ	4,714,774	3,937,773
Զուտ պարտավորություն	(4,714,774)	(3,937,773)
Ընդհանուր կապիտալ	9,230,264	8,902,848
	4,515,490	4,965,075
Ֆինանսական լծակ	-104%	-79%

25.3 Ֆինանսական դրության մասին հաշվետվությունում ճանաչված իրական արժեքի չափումները և իրական արժեքի հիերարխիա

Ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելիս Ընկերության որոշ ակտիվներ և պարտավորություններ չափվում են իրական արժեքով: Ընկերության ղեկավարությունը սահմանում է իրական արժեքի չափման համապատասխան գնահատման տեխնիկա:

Հազար դրամ	Իրական արժեքի չափման հիերարխիա			
	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
<i>Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,080,241	1,080,241	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,714,774	4,714,774	-	-
	5,795,015	5,795,015	-	-

Հազար դրամ	Իրական արժեքի հիերարխիայի չափում			
	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
<i>Իրական արժեքով չափվող պարտավորություններ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	15,103	15,103	-	-
Ընդամենը	15,103	15,103	-	-

Հազար դրամ	Իրական արժեքի չափման հիերարխիա			
	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
<i>Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Փոխառություններ	4,472	4,472	-	-
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,109,550	1,109,550	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,937,773	3,937,773	-	-
	5,051,795	5,051,795	-	-

Հազար դրամ	Իրական արժեքի հիերարխիայի չափում			
	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
<i>Իրական արժեքով չափվող պարտավորություններ</i>				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	50,505	50,505	-	-
Ընդամենը	50,505	50,505	-	-

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով Ընկերությունը սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները դասակարգում է 1-ից մինչև 3-րդ մակարդակներում՝ հիմնվելով իրական արժեքի դիտարկելիության աստիճանի վրա: Այս երեք մակարդակները ներկայացված են ստորև.

- 1-ին մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են մանրատիպ ակտիվների կամ պարտավորությունների ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներից (չճշգրտված),
- 2-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներից, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),
- 3-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են գնահատման հնարքների միջոցով, որոնք ներառում են ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են պատմական արժեքի հիման վրա, բացառությամբ որոշ կետերի և ֆինանսական գործիքների, որոնք, յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, չափվել են վերագնահատված արժեքով կամ իրական արժեքով, ինչպես ներկայացված է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում:

Պատմական արժեքը սովորաբար հիմնված է ապրանքների և ծառայությունների դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

26 Պարտավորվածություններ

26.1 Կապիտալ ներդրումների գծով պարտավորվածություններ

Ընկերությունը կապակցված կողմերի հետ կապիտալ ծախսումների գծով պարտավորվածություններ չունի:

26.2 Իրավական պարտավորվածություններ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը որոշ ավիաընկերությունների հետ ունեցել է դատական վեճեր՝ հանդես է եկել որպես հայցվոր: Մասնավորապես՝

- «Էլբրուս Ավիա»՝ 6,305 ԱՄՆ դոլար
- «Բաշկիրյան ավիաուղիներ»՝ 957.73 Եվրո
- «Կուբանի ավիաուղիներ»՝ 2,412 Եվրո
- «Արմավիա Ավիաընկերություն»՝ 638,689.38 Եվրո
- «Աերոսվիտ»՝ 5,028 Եվրո
- «Էյր Արմենիա»՝ 409,637.7 Եվրո
- ՎԻՄ ԱՎԻԱ՝ 28,872 Եվրո

Ընդհանուր հայքը կազմել է՝ 1,085,596,81 Եվրո և 6,305 ԱՄՆ դոլար: Բոլոր հայքերը բավարարվել են ի օգուտ «Հայաէրոնավիգացիա» ՓԲԸ-ի: 2019թ. ընթացքում նոր դատական գործ չի առաջացել:

Ընկերություն 2019թ. և 2018թ.-ին հանդես չի եկել պատասխանող որևէ դատական գործում:

27 Պայմանականություններ

27.1 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները շարունակական բնույթ են կրում: Որպես զարգացող շուկա՝ Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ և կենտրոնացված տնտեսական հենքով, ինչպես նաև տարածաշրջանի տնտեսական ճգնաժամը: Ընկերության վրա այս գործոնների հնարավոր հետևանքները կարող են ներառել վարկատուների հանդեպ անվճարունակությունը, խաթարված հեղինակությունը, վաճառքների, ինչպես նաև ֆինանսական միջոցների ձեռքբերման հետ կապված ռիսկայնությունները և այլն: Բոլոր այս խնդիրները կարող են հանգեցնել Ընկերության իրացվելիության անկման և, հետևաբար, առաջացնել անընդհատության խնդիրներ: Բացի այդ, համաշխարհային տնտեսության աճի նվազման կանխատեսումներով պայմանավորված՝ Հայաստանի հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վերաբերյալ դեռևս առկա են անորոշություններ, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը մեծ կախման մեջ է գտնվում: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Ընկերության վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա տարակուսանքներն ու ենթադրությունները շատ են, Դեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վրա:

Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ներառում ճշգրտումների ազդեցությունը, եթե այդպիսիք կան, որոնք կարող էին անհրաժեշտ համարվել, եթե ներկա տարածաշրջանային ճգնաժամի ազդեցությունը Հայաստանում նկատելի և արժանահավատորեն գնահատելի լիներ:

27.2 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում դեռ չեն կիրառվում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ իր ակտիվների և գործունեության ընդհատման համար, չունի նաև Ընկերության գույքի կամ գործառնությունների հետ կապված պատահարների հետևանքով գույքին կամ շրջակա միջավայրին հասցված վնասի գծով երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությունների ապահովագրություն:

Ընկերությունն ունի հետևյալ ապահովագրական պոլիսները՝

- Աշխատակիցների առողջության ապահովագրություն
- Ավտոմեքենաների ԱՊՊԱ և Կասկո ապահովագրություն

Ընկերության ապահովագրական գործընկերը «Նաիրի Ինշուրանս» ԱՓԲԸ-ն է:

27.3 Հարկեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են տուգանքներ և տույժեր առաջադրել:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

27.4 Շրջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրներ

Շրջակա միջավայրը, որտեղ Ընկերությունը գործում է, չի պահանջում, որպեսզի Ընկերությունը ներկայացնի շրջակա միջավայրի վրա իր ունեցած ազդեցության տարեկան հաշվետվություն կամ համանման գեկույց: Ղեկավարության համոզմամբ՝ Ընկերությունը բավարարում է շրջակա միջավայրի հետ կապված Կառավարության պահանջները և վստահ է, որ Ընկերությունը շրջակա միջավայրի հետ կապված ընթացիկ էական պարտավորություններ չունի: Այնուամենայնիվ, Հայաստանում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ օրենսդրությունը զարգացման փուլում է, և դրա հավանական փոփոխություններն ու օրենսդրության մեկնաբանությունները ապագայում կարող են էական պարտավորություններ առաջացնել:

28 Գործարքներ կապակցված կողմերի միջև

Ընկերության կապակցված կողմերը ներառում են մայր ընկերությունը, դուստր ընկերությունները (առանձին ֆինանսական հաշվետվությունների համար), ասոցիացված ընկերությունները և համատեղ ձեռնարկությունները, հիմնական ղեկավար անձնակազմը և այլն, ինչպես նկարագրված է ստորև:

28.1 Վերահսկողություն

Ընկերությունը բաժնետոմսերի 100%-ը պատկանում է Հայաստանի Հանրապետությանը՝ ի դեմս ՀՀ Կառավարությանն առընթեր Քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության (ՀՀ ԿԱ ՔԱՎՎ), որն էլ հանդիսանում է վերջնական վերահսկողը:

28.2 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Հաշվետու տարվա ընթացքում Ընկերության և իր կապակցված կողմերի միջև իրականացվել են հետևյալ գործարքները, և հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդները հետևյալն են.

Շահաբաժիններ

Հազար դրամ	Մնացորդը առ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին	Տարվա ընթացքում հայտարար ված	Տարվա ընթացքում վճարված	Մնացորդը առ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին
Հայտարարված և վճարված շահաբաժիններ	-	1,029,781	(1,029,781)	-
	-	1,029,781	(1,029,781)	-

Հազար դրամ	Մնացորդը առ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին	Տարվա ընթացքում հայտարար -ված	Տարվա ընթացքում վճարված	Մնացորդը առ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին
Հայտարարված և վճարված շահաբաժիններ	-	1,398,284	1,398,284	-
	-	1,398,284	1,398,284	-

Տրված փոխառություններ

Հազար դրամ	Մնացորդը առ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին	Տարվա ընթացքում տրված փոխառու- թյուններ	Տարվա ընթացքում վճարված փոխառու- թյուններ	Մնացորդը առ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին
Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ	4,650	-	(4,650)	-
	4,650	-	(4,650)	-

Հազար դրամ	Մնացորդը առ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին	Տարվա ընթացքում տրված փոխառու- թյուններ	Տարվա ընթացքում վճարված փոխառու- թյուններ	Մնացորդը առ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին
Կապակցված կողմերին տրված փոխառություններ	10,290	-	(5,640)	4,650
	10,290	-	(5,640)	4,650

ՀՀ պետական բյուջեի հետ գործարքներ

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
ՀՀ պետական բյուջե վճարված հարկեր, տուրքեր, պարտադիր վճարներ, տույժեր և տուգանքներ պետական մարմիններին, ներառյալ սոցիալական վճարները	1,359,703	1,452,642
	1,359,703	1,452,642

28.3 Գործարքներ ղեկավարության և նրանց անմիջական ազգականների հետ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ղեկավարությունը և նրանց անմիջական ազգականները կանոնադրական կապիտալում էական մասնակցություն չունեն:

Հիմնական ղեկավար անձնակազմը տարվա ընթացքում ստացել է հետևյալ վարձատրությունը, որը ներառված է «Փոխհատուցումներ աշխատակիցներին» հոդվածում.

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ, ներառյալ սոցիալական ապահովության վճարները	144,339	141,436
	144,339	141,436

29 Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն՝ պատրաստված ուղակի մեթոդով

Հազար դրամ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Ծառայությունների մատուցումից դրամական միջոցների մուտքեր	6,332,127	6,678,937	6,421,390
Ավելացված արժեքի հարկի վերադարձ	71,942	47,814	70,321
Նյութերի, ապրանքների ձեռքբերում	(55,227)	(67,289)	(67,681)
Աշխատանքների, ծառայությունների ձեռքբերում	(621,336)	(509,654)	(474,910)
Վճարումներ աշխատակիցներին և նրանց անունից	(2,173,333)	(2,110,257)	(1,858,818)
Շահութահարկի վճարում	(563,620)	(620,000)	(222,056)
Վճարումներ բյուջե	(785,633)	(805,444)	(651,803)
Վճարումներ պարտադիր սոցիալական վճարների գծով	(14,437)	(27,198)	(31,934)
Այլ մուտքեր	39,335	6,142	2,785
Այլ ելքեր	(159,606)	(154,041)	(233,903)
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<i>2,070,212</i>	<i>2,439,010</i>	<i>2,953,391</i>
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Տրված կանխավճարներ	-	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(234,278)	(581,049)	(240,766)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր	10,955	-	-
Ստացված տոկոսային եկամուտ	81,960	76,843	40,492
Տրված փոխառությունների մարումներ	4,650	5,640	5,640
<i>Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<i>(136,713)</i>	<i>(498,566)</i>	<i>(194,634)</i>

Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Վարկերից և փոխառություններից մուտքեր	-	-	-
Վարկերի և փոխառությունների մարում	-	-	-
Վճարված շահաբաժիններ	(1,029,780)	(1,398,284)	(491,907)
<i>Ֆինանսական գործունեությունից ստացված/(գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ</i>	<i>(1,029,780)</i>	<i>(1,398,284)</i>	<i>(491,907)</i>
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	912,719	542,160	2,266,850
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(135,718)	(192,750)	355,640
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ	3,937,773	3,588,363	965,873
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքներ տարեվերջի դրությամբ	4,714,774	3,937,773	3,588,363